

Työsuojelurahaston työhyvinvointi- ja stressitutkimuksen osa B

TEHY ry:n jäsenkunnan työhyvinvointi- ja stressikysely syksy 2022

Tutkimus on osa Työsuojelurahaston tutkimushanketta # [210375](#). Kysely toteutettiin useille ammattiryhmille, mm. hoito- ja opetusalan työntekijöille koko Suomessa. Raportin osa A:ssa raportoidaan SuperLiiton tulokset, osa B:ssä TEHYn tulokset ja osa C:ssä OAJ:n tulokset.

TEHY ry:n kysely toteutettiin sähköpostin välityksellä syksyllä 2022. Kyselylinkki lähetettiin noin 30 000 vastaanottajalle ja kyselyyn vastasi 3840 henkilöä määräaikaan mennessä kahden muistutuksen jälkeen. Vastausaktiivisuus oli 12,8 %.

Tulokset on analysoitu alaryhmittäin ja niitä on verrattu aikaisemmin samalla ammattiryhmällä tehtyyn TEHY ry:n jäsenkyselyyn, joka kerättiin vuonna 2016 ennen Covid-19-pandemiaa. Tuolloin vastaajia oli noin 5000 henkilöä. (Putus et al. 2017).

Tässä raportissa keskitytään erityisesti työhyvinvointiin ja työhön liittyvään stressiin ja niiden eroihin eri työtehtävissä ja eri alueilla. Muita löydöksiä tarkastellaan erikseen ja julkaistaan ammattilehdissä erillisinä artikkeleina.

Aineisto on analysoitu SPSS26-ohjelmalla. Tilastolliset analyysit on tehty luokkamuuttujien osalta chiin neliö-testillä ja pienet ositekohtaiset luvut Fisherin tarkalla testillä. Jatkuvat muuttujat on testattu t-testillä ja monimuuttujamallituksessa on käytetty pääasiassa logistista regressiomallia.

TULOSTEN TIIVISTELMÄ

Aineiston kuvaus

TEHY:n kyselyyn vastanneista 95 % oli naisia. Vastanneiden keski-ikä oli 54,6 vuotta (miehet 54,7 ja naiset 54,6 v.). Yhteensä noin viidennes oli työssä terveyskeskuksissa, 20% sairaaloissa ja 22 % yliopistollisessa sairaalassa. Noin 8 % oli työssä vanhusten hoidossa tai hoivassa ja 7 % lasten päivähoitossa tai lastensuojelussa. Vain 4 % työskenteli yksityissektorilla.

Valtaosalla vastanneista (55 %) ammattinimikkeenä oli sairaanhoitaja. Seitsemän prosenttia oli lastenhoitajia ja neljä prosenttia bioanalytikkoja, hammashoitajia, fysioterapeutteja ja hammashoitajia (4 % kussakin näistä ryhmistä). Kätilöitä oli 3 % vastanneista ja röntgenhoitajia 2,6 %. Yli 30 % työskentelee kunnan palveluksessa, 46 % kuntayhtymän palveluksessa ja 13 % yksityissektorilla sekä 5 % kunnallisissa liikelaitoksissa. Kysely tehtiin ennen hyvinvointialueiden toiminnan aloittamista.

Noin 5 %:lla vastanneista oli koulutuksena ammattikoulu, 59 %:lla opisto tai muu keskiasteen tutkinto ja 30 %:lla ammattikorkeakoulututkinto sekä 6 %:lla akateeminen tutkinto. Korkea koulutustausta korreloi korkeaan työperäisen stressin tasoon. Yhteensä 86 % oli kokoaikatyössä ja noin 10 % osa-aikatyössä. Neljä prosenttia vastanneista oli osa-aikaeläkkeellä. Noin 96 % oli vakinaisessa työssä ja 4 % määräaikaisella vakanssilla. Työsuhteen vakinaisuus tai määräaikaisuus ei korreloinut merkitsevästi stressiin. Osa-aikatyössä raportoitiin enemmän työhön liittyvää stressiä kuin kokopäivätyössä. Osa-aikaeläkkeellä olevat raportoivat jokin verran vähemmän stressiä. Opiskelijoiden ja harjoittelijoiden stressitaso oli korkea.

Vastauksia saatiin eniten (28 %) HUS-alueelta ja vähiten KYS-erva-alueelta (13 %). Yhteensä 29 % osallistuneista oli Länsi-Suomen alueelta, noin 16 % pääkaupunkiseudulta, 23 % muualta Etelä-Suomesta, noin 13 % Itä-Suomesta ja 15 % Pohjois-Suomesta sekä 6 % Keski-Suomen alueelta.

Pandemian aikana talvikautena 2021-22 yhteensä 90 % vastaajista oli työskennellyt omalla työpaikalla, vain 7 % osan aikaa etätyössä ja 2 % pääasiallisesti etätyössä. Yksi prosentti oli vastaushetkellä poissa työelämästä.

Yhteensä 20 % työskentelee päivittäin tai viikoittain muualla kuin pääasiallisessa työpisteessään. Yli 70 % on työskennellyt nykyisessä työssään erittäin pitkään, yli 10 vuotta. Yli 30 vuotta samassa työssä työtä tehneitä oli noin 21 %.

Tulosten tiivistelmä

Yleinen terveydentila on 54 %:lla hyvä ja 35 %:lla tyydyttävä. Huonoksi terveydentilansa kokevia on 3 % ja erinomaiseksi terveydentilansa ilmoittaa 7 % vastanneista. Yleinen terveydentila oli samankaltainen myös SuperLiiton vastaajilla. Tyydyttävä tai huono terveydentila ja kuluneen vuoden aikana huonontunut terveys korreloi vahvasti työperäisen stressin kanssa ($p < 0.001$).

Yhteensä 65 % kokee altistuvansa erilaisille haitoille itse työssään (kiire, stressi). Työtiloista johtuvia haittoja kokee 26 %. Noin 26 % ei kokenut mitään haittoja työhön tai työtiloihin liittyen. Työstä johtuvat haitat ovat yleistyneet ja työtiloista johtuvat haitat vähentyneet 55 %:sta 26 %:een. Rakennuksen kantava rakenne ja ilmanvaihtotyyppi eivät korreloineen työhön liittyvän stressin kanssa.

Yleinen työviihtyvyys oli 12 %:lla erinomainen, 43 %:lla hyvä, 36 %:lla kohtalainen ja 8 % ilmoitti viihtyvänsä työssään huonosti. Miesten ja naisten välillä ei todettu merkittäviä eroja. Työviihtyvyys oli selvästi huonontunut vuoden 2016 kyselyyn verrattuna. Yleinen työssä viihtyminen korreloi vahvasti koetun työperäisen stressin kanssa. Erinomaisesti työssään viihtyvillä vain 10 %:lla oli stressiä, kohtalaisesti viihtyvistä 52 % ja huonosti viihtyvistä jopa 84 % raportoi työhön liittyvää stressiä ($p < 0.001$).

Taulukko 1. Yleinen työviihtyvyys TEHY:n jäsenillä (% vastanneista).

	vuoden 2016 kysely	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	vuoden 2022 kysely
erinomainen	24	13	12	12
hyvä	53	40	43	43
kohtalainen	20	35	36	36
huono	3	13	8	8

$p=0.16$, miesten ja naisten välinen ero vuoden 2022 kyselyssä

Työnsä kokee useimmiten mielenkiintoiseksi ja innostavaksi 62 % vastanneista ja 31 % joskus. Työn kokeminen mielenkiintoiseksi ja innostavaksi on laskenut 78 %:sta 62 %:iin. Noin 44 % ilmoittaa että työtä on useimmiten liian paljon (aikaisemmin 22 %). Vaikutusmahdollisuutensa työhön kokee useimmiten hyväksi vain 18 % (aikaisemmin 24 %), 41 % joskus ja 36 % vain harvoin. Vertaistuki koetaan useimmiten hyväksi 63 %:n mielestä (aikaisemmin 72%), ja lisäksi 30 % saa vertaisilta apua joskus.

Työhön liittyvää stressiä kokee useimmiten 38 % vastanneista, 48 % lisäksi joskus ja 12 % vain harvoin. Työhön liittyvää stressiä oli miehillä merkittävästi vähemmän (29 %) kuin naisilla 37.8 %, $p=0.02$). Stressin kokeminen on seuranta-aikana yleistynyt. Eri ERVA-alueista korkein työperäisen stressin taso oli KYS-alueella (39.2 %) ja matalin TYKS-alueella (35.4 %). Alueelliset erot olivat pieniä eikä tilastollisesti merkitseviä eroja todettu.

Eri toimintasektoreista korkein työperäisen stressin osuus oli kunnallisissa liikelaitoksissa (39.5 %) ja matalin kolmannella sektorilla (26.3 %). Eri työnantajien välillä ei kuitenkaan ollut merkitseviä eroja.

Taulukko 2. Stressitaso eri terveydenhuollon sektoreilla, lukumäärä (ja % vastanneista).

toimipiste	työntekijöiden kokonaislukumäärä	työperäistä stressiä kokevien määrä (%)	p-arvo
terveyskeskus	797	309 (39)	0.01
sairaala	768	297 (36)	
yliopistollinen sairaala	854	330 (39)	
vanhainkoti, palveluasunto tms.	315	131 (42)	
lasten päivähoido, lastensuojelulaitos	276	92 (33)	
koulu	50	26 (52)	
kotihoito	117	50 (43)	
yksityinen lääkäri- tai hammaslääkäriasema	153	53 (35)	
yhdistys tai järjestö	39	8 (21)	
tilapäisesti poissa työelämästä	19	10 (53)	
eläkkeellä	7	4 (57)	

Eri ammattiryhmiä vertailtaessa korkein stressitaso havaittiin terveydenhoitajilla (50.3 %). Myös sairaanhoitajilla ja erikoissairanhoitajilla oli muita korkeampi työperäisen stressin taso (41.1 %). Matalin stressitaso oli lähi- ja perushoitajilla (25.3 %), jotka TEHY:n kyselyssä osoittavat matalampaa stressitasoa kuin Superliiton omassa kyselyssä. TEHY:n otokseen oli osunut vain alle 100 perushoitajaa, joten otos ei ole edustava eikä edusta koko ammattiryhmän tilannetta. Myös kättilöiden ja fysioterapeuttien stressitaso (27.8 ja 27.6 %) oli matalahko verrattuna muihin ammattiryhmiin (keskimäärin 37.6 %). Ammattiryhmien väliset erot olivat tilastollisesti merkitseviä.

Pääasialliset työhön liittyvää stressiä aiheuttavat seikat ovat kiire ja ylikuormitus (78 %), riittämättömät henkilöstöresurssit ja sijaispula (75 %), ja kolmanneksi suurin kuormitustekijä oli tietokoneisiin ja ohjelmistoihin tai muihin sähköisiin laitteisiin liittyvät ongelmat. Korona-pandemiaan liittyvät riskit ja muutokset aiheuttivat stressiä 49 %:lle vastaajista. Pandemian aikana pääasiassa etätöitä tehneillä stressitaso oli kuitenkin huomattavan matala (19 %).

Taulukko 3. Työhön liittyvä stressi (% vastanneista)

	vuoden 2016 kysely	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	vuoden 2022 kysely
useimmiten	20	29	38	38*
joskus	53	46	48	48
vain harvoin	25	20	13	12
ei koskaan	3	6	1.3	1.5

*p<0.05, miesten ja naisten välisen stressin ero vuoden 2022 kyselyssä

Muita hyvinvointia heikentäviä tekijöitä olivat yleinen uupumus ja huoli omasta jaksamisesta (68 %), maailman levottomuudet (49 %) ja oman terveyden heikkeneminen (35 %), lähiomaisten sairaus tai muu perhetilanteeseen liittyvä seikka (34 %) sekä talouden heilahtelut sekä mahdollinen taantuma (31 %). Vähäisempinä stressiä lisääviä tekijöitä olivat oman talouden tai asumisen huolet (22 %) ja pakolaisuus (10 %). Vain 2 % oli huolissaan oman työsuhteen jatkumisesta. Viisi prosenttia ei kokenut stressiä lainkaan. Vuoden 2016 kyselyssä ei stressin syitä kysytty tarkemmin, koska tutkimuksen painopiste oli muussa aiheessa.

Kysyttäessä omaa arviota siitä, **jaksaako vastaaja olla nykyisessä työssään eläkeikään asti**, 27 % vastasi 'todennäköisesti' ja 14 % 'erittäin todennäköisesti'. Vastaavasti 30 % arvioi ettei melko tai erittäin todennäköisesti jatka eläkeikään asti. Yhteensä 27 % vastasi kysymykseen 'mahdollisesti'.

Niistä vastaajista, jotka kyselyn tekohetkellä eivät olleet työelämässä, yhteensä 15 % arvioi jatkavansa erittäin todennäköisesti viimeisimmässä työtehtävässään ja noin 20 % melko todennäköisesti ja heillä myös stressitaso oli matalampi kuin muilla. Vastaavasti viidennes (21 %) arvioi, ettei erittäin todennäköisesti palaa edelliseen työhönsä ja heistä yli puolet oli kokenut työhön liittyvää stressiä.

Varsinaista **alanvaihtoa on harkinnut** joskus 40 %, melko usein 15 %, 11 % usein ja 16 % erittäin usein. Luvut olivat samansuuntaisia myös Super-liiton kyselyssä. Yhteys alanvaihtoaikoiden ja työperäisen stressin välillä oli erittäin selvä ja tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p < 0.001$).

Tulokset ovat samansuuntaisia kuin SuperLiiton kyselyssä. Koronavuosina työperäinen stressi on voimakkaasti yleistynyt ja työviihtyvyys heikentynyt. Muutos näkyy kaikilla maantieteellisillä alueilla. Vastaajat toivovat parempaa palkkaa, lisää avustavaa henkilökuntaa, täydennyskoulutusta ja vähäisempää työkuormitusta ja kiirettä jaksamisen parantamiseksi.

Oireet ja sairaudet (% vastanneista)

Viikoittain tai päivittäin ilmenevistä oireista silmäoireet olivat tavallisimmat. Silmien ärsytysoireita oli noin 40 %:lla ja kuivuutta yli 50 %:lla vastanneista. Silmä- ja nenäoireet olivat vähentyneet edelliseen kyselyyn verrattuna, samoin kurkkukipu ja nenäverenvuoto. Käheys oli vähentynyt hiukan, mutta astmaoireiden yleisyys on pysynyt ennallaan. Monia oireita oli miehillä enemmän kuin naisilla. Nenäverenvuotoa ja hengityksen vinkunaa esiintyi miehillä merkitsevästi enemmän kuin naisilla. Naisilla silmäoireet olivat yleisempiä kuin miehillä.

Hengitystie- ja silmäoireilla oli yhteys työperäiseen stressiin. Päivittäin ja viikoittain oireilevat kokivat merkittävästi enemmän stressiä kuin harvemmin tai ei lainkaan oireilevat. Poikkeuksena oli nenäverenvuoto, joka myös assosioitui stressin kokemukseen, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä (Taulukko 4).

Väsymystä, pään tuntumista raskaalta, nivel- ja lihaskipuja sekä selkäkipua raportoidaan aiempaa enemmän. Nivelturvotus ja nivelten jäykkyys ovat myös yleistyneet. Päänsärkyä on saman verran kuin edellisessä kyselyssä. Rytmihäiriöiden määrä on lisääntynyt. Naiset raportoivat lähes kaikkia yleisoireita enemmän kuin miehet ja monet erot olivat tilastollisesti merkitseviä (Taulukko 5, merkitsevyys todettu tähdellä taulukossa; mitä useampi tähti, sitä pienempi p-arvo).

Yleisoireilla oli yhteys työperäiseen stressiin. Päivittäin ja viikoittain oireilevat kokivat merkitsevästi enemmän stressiä kuin harvemmin tai ei lainkaan oireilevat.

Taulukko 4. Hengitysteiden ja silmien oireet päivittäin tai viikoittain (% vastanneista).

	aikaisempi kysely, 2016	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	2022 kysely
nenän tukkoisuutta	49	29	42	42
vesinuhaa	35	23	30	29
sameaa nuhaa	9	8	7	7
kurkkukipua	26	15	12	14
käheyttä	30	27	26	26
nenäverenvuotoa	7	4	2	2*
kuivaa yskää	25	24	23	23
limaista yskää	9	8	8	8
hapennälkää rasituksessa	17	15	21	21
yöyskää	7	8	9	9
hengenahdistusta	9	10	10	10
hengityksen vinkunaa	6	9	5	6***
vinkuvaa yskää	3	3	2	2
polttavaa kipua hengitysteissä tai keuhkoissa	3	3	2	2
silmien kutinaa, kirvelyä tai ärsytystä	47	32	39	39*
silmien kuivuutta	53	36	54	54***

*p<0.05, *** p<0.001, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Taulukko 5. Yleisoireet (% vastanneista)

	2016 kysely	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	2022 kysely
kuumetta yli 37,5 tai vilunväreitä	4	1	2	2
väsymystä, uupumusta	50	50	61	61*
pää tuntunut raskaalta	37	27	44	44***
päänsärkyä, migreeniä	24	15	23	23
nivelkipuja	30	34	48	48***
nivelturvotusta	13	10	19	19**
aamujäykkyyttä nivelissä	27	30	46	45**
kylmälaitukseen liittyvää valkosormisuutta	6	4	7	7
lihaskipuja	28	30	40	39*
selkäkipuja	30	32	37	37
virtsatieoireita	3	6	3	4
rytmihäiriöitä	11	14	16	16*
rintakipuja	1	1	2	1

*p<0.05, *** p<0.001, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Unihäiriöt, ärtyneisyys ja keskittymisvaikeudet olivat yleisimmät neurologiset oireet. Naiset raportoivat näitä oireita pääasiassa enemmän kuin miehet, lukuun ottamatta vapinaa ja lihasnykinää, joita oli miehillä ja naisilla yhtä paljon. Muistihäiriöt, keskittymisvaikeudet, ärtyneisyys ja unihäiriöt ovat yleistyneet selvästi. Huimaus, lihasnykinä ja vapina ovat pysyneet samalla tasolla. Raajojen puutumisoireet ovat lisääntyneet hiukan (Taulukko 6). Kaikilla neurologisilla oireilla oli vahva, tilastollisesti merkitsevä assosiaatio työhön liittyvään stressiin ($p < 0.001$).

Taulukko 6. Neurologiset oireet (% vastanneista).

	2016 kysely	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	vuoden 2022 kysely
huimausta	13	9	12	12
muistihäiriöitä	13	13	21	21**
keskittymisvaikeuksia	20	25	34	34*
ärtyneisyyttä	26	27	38	37*
vapinaa	3	4	3	4
puutumista tai pistelyä raajoissa	19	16	24	23
lihasnykinää	5	6	5	5
unihäiriöitä	30	40	51	50*

* $p < 0.05$, *** $p < 0.001$, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Käsien iho-oireita raportoi melkein joka toinen vastaaja ja kasvojen iho-oireita enemmän kuin joka kolmas. Iho-oireista sekä kasvojen että käsien iho-oireet ovat vähentyneet. Muut iho-oireet ja kysytyt ihosairaudet ovat pysyneet ennallaan. Kaikki iho-oireet olivat yhteydessä työperäisen stressin kokemukseen. Ihosairauksista psoriasis ja punajäkälä eivät liittyneet stressiin.

Taulukko 7. Iho-oireet (% vastanneista).

	2016 kysely	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	vuoden 2022 kysely
kasvojen ihon kuivuus tai punoitus	41	24	36	36*
käsien ihon kuivuus, kutina tai punoitus	61	24	47	46***
nokkosrokko, urtikaria	5	2	4	4
mustelmia ilman vammaa/kolhuja	6	2	7	6***
psoriasis	3	4	3	3
punajäkälä iholla tai suussa	2	3	2	2
sieni-ihottuma	-	3	2	2

* $p < 0.05$, *** $p < 0.001$, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Infektiot

Flunssaa, nuhakuumetta, korvatulehdusta, poskiontelotulehdusta, keuhkoputkentulehdusta, vatsaflunssaa ja influenssaa oli stressiä kokeneilla merkitsevästi enemmän kuin muilla. Angiina, laryngiitti, keuhkokuume, silmätulehdus ja **koronainfektiot eivät liittyneet työperäisen stressin kokemukseen**. Covid-19-infektion oli sairastanut 57 % kerran ja 3.2 % kahdesti.

Yhteensä 47 % on käynyt infektiosairauden vuoksi lääkärin vastaanotolla ja 35 % toistuvasti. Miesten ja naisten välillä ei todettu merkitseviä eroja. **Lääkärin vastaanotolla käyntien lukumäärä korreloi selvästi ja tilastollisesti merkitsevästi työperäinen stressin yleisyyteen** ($p < 0.001$). Noin 27 % on saanut infektiioon antibioottihoidon, noin 9 % toistuvasti.

Naisille oli annettu enemmän antibioottihoitoja kuin miehille ($p<0.01$). Myös **toistuvat antibioottihoidot korreloivat stressin kanssa**.

Noin 81 % on ollut poissa työstä, 34 % pidempään kuin viikon. **Pitkät poissaolot ja stressi korreloivat voimakkaasti ja tilastollisesti merkitsevästi**. Ryhmässä yli 25 päivää poissaoloja, koettua stressiä oli yli 50 %:lla. Erityisesti pitkät poissaolot olivat yleistyneet edelliseen kyselyyn verrattuna.

Yhteensä 25 % on ollut toimenpiteessä poskiontelon tulehdusten vuoksi, 20 % punktioissa ja 5 % leikkauksessa. Miesten ja naisten välillä ei poissaoloissa ollut merkitseviä eroja, eikä toimenpiteiden määrä (punktiot ja leikkaukset) korreloineet stressiin. Tehdyt allergiatutkimukset, ammattitautitutkimukset ja diagnosoitu ammattitauti eivät korreloineet merkitsevästi stressin yleisyyteen. Verikokeisiin lähettäminen ja keuhkofunktio-testit korreloivat stressiin, PEF-mittaukset vain heikosti ($p=0.03$).

Lääkärin diagnosoimat krooniset sairaudet

Lääkärin toteamista sairauksista astma on samalla korkealla tasolla kuin aikaisemmin. Allergista nuhaa raportoidaan jonkin verran vähemmän kuin aikaisemmin. Aikuisiän diabetes on yleistynyt, samoin verenpainetauti, eräät autoimmuunitaudit, nivelrikko, selkäsairaudet, kilpirauhassairaudet ja syöpä.

Sepelvaltimotautia ja tyypin 2 diabetesta oli miehillä enemmän kuin naisilla, joilla taas kilpirauhassairauksia esiintyi merkitsevästi enemmän kuin miehillä (Taulukko 8).

Diagnosoiduista sairauksista allerginen silmätulehdus liittyi työperäisen stressin kokemukseen ($p<0.05$), samoin autoimmuunisairaudet (muu kuin nivelreuma) ($p<0.01$), nivelrikko ($p<0.05$), hypertonia ($p<0.05$) ja Crohnin tauti ($p=0.05$). Myös **masennus ja työuupumus korreloivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi työhön liittyvään stressiin** ($p<0.001$). Sairastettu syöpä korreloi negatiivisesti työhön liittyvään stressiin ($p<0.01$). Long covid-oireisto ei korreloinut stressiin tässä aineistossa. Niillä vastaajilla, joilla ei ollut mitään lääkärin diagnosoimaa sairautta, stressitaso oli merkitsevästi matalampi kuin muilla ($p<0.001$).

Noin 61 % vastanneista käytti jotain lääkitystä jatkuvasti (aikaisemmin 45 %), 4 % kausittain ja 23 % tarvittaessa (aikaisemmin 32 %). Vain 13 % vastaajista ei käyttänyt lainkaan lääkkeitä (aikaisemmin 23 %). Lääkkeiden käyttö on selvästi yleistynyt edelliseen kyselyyn verrattuna. Tarvittaessa tai kausittain nautittavien lääkkeiden käyttö ei korreloinut stressiin. Jatkuva lääkitys korreloi jonkin verran stressiin, mutta ero ylitti kuitenkin tilastollisen merkitsevyyden rajan (lääkitystä käyttävillä stressiä 39 %:lla, muilla stressiä 36 %:lla, $p=0.04$).

Hajusteista, tupakansavusta, maatalouden tuotantorakennuksista, ulkona luonnossa oireilevat, pakkasilmasta ja katupölystä oireilevat kokivat myös muita enemmän työperäistä stressiä. Sen sijaan kemikaaliherkkien stressitaso oli sama kuin muilla eikä merkitseviä eroja havaittu. Myöskään kotona oireilevat eivät raportoineet työhön liittyvää stressiä muita useammin.

Taulukko 8. Lääkärin toteamat sairaudet (% vastanneista).

	2016 kysely	v 2022 kysely, miehet	v. 2022 kysely, naiset	vuoden 2022 kysely
astma	16	21	17	17
allerginen nuha	28	23	21	21
maitorupi, taiveihottuma, atooppinen ihottuma	13	9	11	11
allerginen silmätulehdus	8	5	5	5
keliakia	2	1	3	3
diabetes, nuoruusiän sokeritauti	1	1	1	1
diabetes, aikuisiän sokeritauti	3	13	7	7*
nivelreuma	1	3	2	2
selkärankareuma	1	1	1	1
muu reumasairaus, autoimmuunisairaus	3	1	5	5
nivelrikko, nivelkuluma	19	23	29	29
kilpirauhasen sairaus, vajaatoiminta, ylitoiminta tms.	11	5	16	15***
syöpä	3	3	6	6
keuhkohtaumatauti, COPD tai krooninen bronkiitti	0,1	0	0.4	0,4
homepölykeuhko, alveoliitti	0,1	0	0.2	0,2
sarkoidoosi	-	0	0.8	0,7
sepelvaltimotauti, muu sydänsairaus	1	10	2	3***
kohonnut verenpaine, verenpainetauti	17	31	31	31
selkäsairaus	7	14	12	13
Crohnin tauti	0,5	1	1	1
haavainen paksusuolitulehdus	1	0	2	1,4
silmän värikkälvontulehdus, iriitti	2	0	1.7	1,6
masennus	-	16	14	14
työuupumus	-	15	16	16
long-covid	-	1,3	2	0,6
MS-tauti	-	1	0,6	0,6
ei mitään yllä olevista sairauksista	19	13	13	13

***p<0.001, *p<0.05, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Elintapatekijät

Vastanneista 6 % tupakoi, mikä on selvästi vähemmän kuin aikuisväestössä keskimäärin. Miehistä 10 % tupakoi ja naisista 6 %. Ero oli tilastollisesti merkitsevä. Edelliseen kyselyyn verrattuna tupakointi on vähentynyt 2 %-yksiköllä. Tupakoinnin lopettaneita oli 22 %. Muiden tupakoinnille altistui 1.2 % päivittäin ja 5 % harvemmin. Tupakointi tai muiden tupakansavulle altistuminen ei korreloinut työperäisen stressin kanssa. Yhteensä 46 %:lla oli kotieläimiä,

miehillä ja naisilla suunnilleen yhtä paljon. Kotieläinten pito ei korreloinut raportoidun stressin kanssa. Kodin sisäilman olosuhdehaitoista tavallisin oli tunkkaisuus tai muu ilmanvaihdon ongelma (13 %).

Stressiin vaikuttavat tekijät ja stressin syyt

Häirintä ja epäasiallinen kohtelu, väkivalta ja väkivallan uhka

Vastanneista kaksi prosenttia koki olevansa epäasiallisen kohtelun tai häirinnän kohteena jatkuvasti, 9 % usein ja 65 % satunnaisesti. Miehet ilmoittivat kokevansa epäasiallista kohtelua useammin kuin naiset, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevää. Vain viidennes (22 %) ei ollut lainkaan kohdannut tällaista työurallaan. Myöntävästi vastanneista 57 % oli kokenut epäasiallista käytöstä potilaan tai asiakkaan taholta, 30 % potilaan omaisen tai huoltajan taholta (miehet merkitsevästi useammin kuin naiset), 42 % koki työtoverin aiheuttaneen tätä ja 32 % ilmoitti esimiehen olevan tässä toimijana. Henkisen väkivallan tai kiusaamisen kohteena kokee olevansa 7 % vastaajista ja 27 % oli kokenut tällaista aikaisemmin (naiset merkitsevästi useammin kuin miehet). Häirintä ja epäasiallinen kohtelu sekä henkinen väkivalta ja kiusaaminen olivat voimakkaasti ja tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä työperäiseen stressiin. Kuitenkaan potilaan tai asiakkaan tai työtoverin taholta tullut häirintä ei ollut merkitsevästi yhteydessä stressiin. Potilaan omaisen tai huoltajan sekä esimiehen taholta tullut häirintä oli merkitsevästi yhteydessä työperäiseen stressiin.

Fyysisen väkivallan uhkaa oli kokenut 14 % ja väkivallan kohteeksi oli joutunut 11 % kaikista vastaajista. Miehet olivat joutuneet väkivallan tai sen uhan kohteeksi merkitsevästi useammin kuin naiset ($p < 0.001$). Väkivalta tai sen uhka oli yhteydessä työhön liittyvään stressiin. Pisto-, viilto-, purema- tai roiskevamman kohteena on ollut 13 % 1-5 kertaa, 1 % 6-10 kertaa ja 0,5 % yli 10 kertaa. Sukupuolten välillä ei ollut merkitseviä eroja. Penetroivan väkivallan kohteena olemisen yhteys stressiin oli suurin ryhmässä 1-5 kertaa ja toistuvan, vielä useamman väkivallan kohteena olevilla oli hiukan vähemmän stressiä kuin ryhmässä 1-5 kertaa, mutta vastaajien määrä oli pienekkö ($p = 0.01$).

Väkivallan uhka v. 2008 kyselyssä oli 14 % ja väkivallan kohteeksi oli joutunut 5 % vastaajista. Vuoden 2016 kyselyssä asiaa ei tiedusteltu.

Rokotussuoja

Yli 96 %:lla on rokotussuoja kunnossa. Vain 1.2 % vastasi kieltävästi, 2.4 % ei tiennyt asiaa ja 1 % vastanneista ei halunnut kertoa. Miesten ja naisten rokotussuojassa ei ollut eroja. Asialla ei ollut yhteyttä työperäiseen stressiin. Aikaisemmassa kyselyssä 88 % ilmoitti rokotussuojan olevan kunnossa.

Työsidonnaisuus

Yhteensä 63 % vastaajista piti työsidonnaisuuttaan tällä hetkellä sopivana, 29 % liian suurena ja 8 % liian vähäisenä. Sukupuolten välillä ei havaittu eroja. Työperäisen stressin osuus oli vähäisin, kun työsidonnaisuus oli 'sopiva'. Liian vähäinen työsidonnaisuus sekä liian suuri työsidonnaisuus olivat yhteydessä yli 60 % stressitasoon. Samansuuntainen löydös havaittiin SuperLiiton kyselyssä.

Yhteensä 53 % piti työtään jossain määrin mielekkäänä, 25 % erittäin mielekkäänä ja vastaavasti 17 % jossain määrin epämielikkäänä ja 4 % täysin epämielikkäänä. Miehistä hiukan suurempi osuus piti työtään epämielikkäänä, mutta ero naisiin ei ollut tilastollisesti merkitsevää ($p = 0.07$). Yhteys työperäiseen stressiin oli vahva ja tilastollisesti merkitsevää. Erittäin mielekkääksi työnsä kokevista vain 18 % koki työhön liittyvää stressiä.

Työstä saatu palaute

Yhteensä 65 % saa esimiehiltä ja työtovereilta työstään enimmäkseen myönteistä palautetta, vajaa viidennes ei saa mitään palautetta, 11 % saa sekä myönteistä että kielteistä palautetta ja vain 3 % saa vain negatiivista palautetta.

Sukupuolen välillä ei todettu merkitseviä eroja. **Myönteinen palaute korreloi vähäiseen stressiin** tilastollisesti merkitsevästi.

Asiakailta vastaajat saivat melkein 80 %:sti myönteistä palautetta, 6 % ei mitään palautetta, 11 % sekä myönteistä että kielteistä palautetta ja vain 1 % enimmäkseen kielteistä palautetta. Naiset olivat saaneet potilailta ja asiakkailta enemmän myönteistä palautetta kuin miehet ($p < 0.001$). Asiakkailta/potilailta saatu myönteinen palaute oli myös yhteydessä vähäisempään stressiin, mutta ei yhtä vahvasti kuin työyhteisön positiivinen palaute.

Työilmapiiri

Lähityöyhteisön työilmapiiri oli 54 %:lla hyvä, 25 %:lla kohtalainen ja 4 %:lla huono, mutta toisaalta 17 % piti työilmapiiriä erittäin hyvänä. Sukupuolten välisiä eroja ei todettu. Hyvä työilmapiiri oli vahvasti yhteydessä matalampaan stressitasoon. Kun ilmapiiri oli erittäin hyvä, vain 24 % koki stressiä. Vastaavasti jos työilmapiiri oli huono, stressiä koki 72 % ($p < 0.001$).

Yhteensä 90 % vastanneista tulee erittäin hyvin tai hyvin toimeen työtovereittensa kanssa (miehet ja naiset yhtä hyvin). Yhteensä 78 % tulee toimeen hyvin tai erittäin hyvin esimiehensä kanssa, 18 % kohtalaisesti ja 3 % huonosti. Miesvastaajilla sekä erittäin hyvin toimeen tulevien että huonosti esimiehen kanssa toimeen tulevien osuudet olivat korkeammat kuin naisvastaajilla ($p = 0.03$). Hyvin keskenään toimeentulevat työtoverit suojasivat myös merkitsevästi työperäiseltä stressiltä, samoin hyvät suhteet esimieheen vaikuttivat vahvasti samaan suuntaan.

Puolet vastaajista koki joskus yksinäisyyttä työssään. Noin 14 % koki näin usein ja 2 % aina. Miehistä ei koskaan'-vastaajien osuus oli merkitsevästi korkeampi kuin naisilla (37 % vs. 30 %, $p = 0.02$). Yksinäiseksi itsensä kokevilla oli merkitsevästi enemmän työhön liittyvää stressiä.

Yhteensä 68 % koki, että voi neuvotella työhön liittyvistä pulmista työtovereiden kanssa. Noin 30 % kokee, että keskustelumahdollisuuksia on liian vähän ja naisten osuus heistä (30 %) oli merkitsevästi suurempi kuin miesten (20 %). Hyvät konsultaatiomahdollisuudet olivat yhteydessä matalampaan stressitasoon.

Työn vaatimukset

Noin 70 % vastaajista, kokee joskus vaikeuksia päätöksenteossa, naiset hiukan useammin kuin miehet. Jatkuvaa tai toistuvaa päätöksenteon vaikeutta oli noin 3 %:lla eikä merkitseviä eroja todettu sukupuolten välillä. Usein esiintyvä päätöksentekovaikeus liittyi korkeampaan työperäisen stressin tasoon.

Miehet kokivat vaikutusmahdollisuutena paremmiksi sen suhteen, mitä heidän työtehtäviinsä kuuluu. Vaikutusmahdollisuuksia oli paljon 12 %:lla miehistä, mutta vain 5 %:lla naisista ($p = 0.01$). Melko paljon pystyi vaikuttamaan viidennes kaikista vastanneista, puolet jonkin verran ja joka neljäs ei lainkaan. Hyvät vaikutusmahdollisuudet korreloivat matalaan stressitasoon.

Viidennes pystyi vaikuttamaan paljon siihen missä järjestyksessä tekee työnsä, kolmannes melko paljon. Omaan ajankäyttöön pystyi vaikuttamaan 14 % paljon ja 28 % melko paljon. Yli puolet vastanneista pystyi vaikuttamaan paljon tai melko paljon työmenetelmiinsä. Sukupuolten välillä ei todettu eroja. Noin 30 % pystyi vaikuttamaan paljon tai melko paljon siihen, miten työt jaetaan työtovereiden kesken. Miehet kokivat vaikutusmahdollisuutensa merkitsevästi paremmiksi kuin naiset. Kuitenkin vain 14 % pystyi vaikuttamaan paljon tai melko paljon siihen kenen kanssa vastaaja työskentelee. Miehillä vaikutusmahdollisuudet olivat merkitsevästi paremmat ($p < 0.01$). Mahdollisuudet vaikuttaa laitehankintoihin olivat yhtä niukat (14 % paljon tai melko paljon) ja sukupuolten välinen ero oli samansuuntainen ($p = 0.01$). Kaikki vaikutusmahdollisuuksien komponentit olivat yhteydessä matalampaan stressitasoon tilastollisesti merkitsevästi.

Viidennes kaikista vastanneista koki melko usein ja 13 % jatkuvasti, että joutuu omaksumaan kohtuuttoman paljon uusia asioita selviytyäkseen työtehtävistä. Vain 5 % ei kokenut näin koskaan. Miesten ja naisten välillä ei ollut merkittäviä eroja. Vastaajilla jotka kokivat työn vaatimukset usein tai jatkuvasti kohtuuttomiksi, myös työperäisen stressin taso oli hyvin korkea.

Noin 60 % koki nykyisten valmiuksiensa vastaavan hyvin työn vaatimuksia. Melkein viidennes (18 %) koki tarvitsevansa lisäkoulutusta ja reilu viidennes (22 %) kokee, että valmiuksia olisi vaativampiinkin tehtäviin. Miehet kokivat naisia useammin, että pystyisivät selviytymään vaativammistakin tehtävistä ($p=0.01$). Voimakas kokemus lisäkoulutuksen tarpeesta korreloi merkitsevästi työperäiseen stressiin.

Työyhteisössä olevaa kilpailuhenkeä tunnisti paljon tai melko paljon vain 12 % vastaajista, miehet ja naiset yhtä harvoin. Kilpailuhenkisyys lisäsi työperäisen stressin kokemusta.

Noin viidennes oli kokenut paljon tai melko paljon esimiesten ja alaisten välisiä ristiriitoja eikä eri sukupuolet kokeneet tätä asiaa eri tavalla. Tällaiset erimielisyydet korreloivat vahvasti stressin kokemukseen. Työntekijöiden välisiä ristiriitoja oli vielä vähemmän, vain 13 % eikä sukupuolen välillä ollut eroja. Yhteys stressiin oli samanlainen kuin esimiesten kanssa esiintyvien riitojen tai erimielisyyksien tapauksessa.

Eri henkilöstöryhmien välisiä ristiriitoja tunnisti myös 12 % vastaajista, miehet ja naiset yhtä harvoin ja yhteys stressiin oli sama kuin edellä.

Vastaajien mielestä työn tahti ja kuormitus oli kahden viime vuoden aikana lisääntynyt huomattavasti (54 %) ja lisäksi 34 % koki, että lisääntymistä on tapahtunut jonkin verran. Vain 8 % koki, ettei muutoksia ole tapahtunut ja 3 % ilmoittaa työkuormituksen keventyneen jonkin verran tai huomattavasti. Miehet ja naiset kokivat tilanteen samalla tavalla. Yhteys työstressiin oli kahtalainen: voimakkaasti lisääntynyt työkuormitus oli yhteydessä korkeaan stressiin, mutta myös työkuormituksen huomattava keventyminen lisäsi stressiä. Vähäisin raportoitu stressitaso oli ryhmässä 'työkuormitus on pysynyt ennallaan'; stressiä raportoivia oli vain 13 % ($p<0.001$).

Tärkein syy työkuormituksen lisääntymiseen oli vastaajien mukaan sijaisten puute, hengityssuojainten käyttöön liittyvä kommunikoinnin vaikeutuminen, eristysmääräykset ja sulkutoimet pandemiaan liittyen. Muina johtavina syinä mainittiin uuden tiedon omaksumisvaatimukset, tietojärjestelmät ja potilasmäärän kasvu. Sen sijaan 65 % mainitsi sote-uudistuksen työmäärän kasvun syynä. Jos vastaaja joutui jäämään pois työstä, noin joka toisella (48 %) työt jaetaan työtovereiden kesken ja noin 20 %:lle palkataan sijainen. Samoin noin viidennes teki kasautuneet työt itse palattuaan töihin. Useimmissa näissä tekijöissä ei havaittu eroja eri sukupuolten välillä (Taulukko 9).

Sijaisten puute, henkilöstön määrän vähäisyys, työtehtävien vaikeutuminen ja IT-järjestelmiin liittyvä työmäärän kasvu olivat yleisimpiä työkuormituksen kasvun syitä. SOTE-uudistus, joka kyselyä tehtäessä oli vasta tulossa sekä korona-ajan karanteenimääräykset ja hengityssuojainten käyttö koettiin myös työkuormitusta lisäävinä tekijöinä. Miehet kokivat merkitsevästi naisia useammin, että korona-ajan toimet ja sote-uudistus ovat lisänneet työmäärää. Kaikki nämä tekijät korreloivat myös työperäiseen stressiin, lukuun ottamatta hengityssuojainten käyttöön liittyvät kommunikaatio-ongelmat, joiden yhteys stressiin oli heikko ja tilastollisesti ei-merkitsevä.

Jos vastaaja oli jäänyt sairauslomalle, vain 20 %:ssa tapauksista hänelle on palkattu sijainen. Joka toisessa tapauksessa työt jaettiin työtovereiden kesken ja noin 20 %:ssa tapauksista työntekijä hoiti tehtävät itse palattuaan töihin. Miesten ja naisten välillä ei todettu merkitseviä eroja.

Taulukko 9. Tärkeimmät työkuormituksen kasvun syyt (%) (ei kysytty v. 2016 kyselyssä)

	v. 2008 kysely	2022 kysely, miehet	2022 kysely, naiset	2022 kysely
potilaiden / asiakkaiden / hoidettavien lasten määrä on kasvanut	82	79	72	72
työtehtävien alue on laajentunut mm. sote-uudistuksenvuoksi	-	54	50	50*
työtehtävät ovat vaikeutuneet	59	61	55	56
uuden tiedon omaksumisvaatimukset ovat kasvaneet	71	70	75	75
henkilöstöä on vähemmän suhteessa työmäärään	89	78	83	83*
tietokoneet ja muut etätöön edellyttämät laitteet ja ohjelmat ovat lisänneet työmäärää	45	69	73	72
korona-pandemian eristysmääräykset / sulkutoimet ovat lisänneet työmäärää	-	84	79	79***
korona-pandemian ohjeet ja määräykset ovat epäselviä ja ristiriitaisia sekä huonosti ennakoitavissa	-	69	65	65
poissaoloihin on vaikea saada sijaisia	87	89	93	92
hengityssuojainten käyttö vaikeuttaa kommunikointia	-	76	79	79
karanteenimääräyksistä aiheutuu paljon ylimääräistä työtä	-	75	73	73

*p<0.05, *** p<0.001, - = ei ole kysytty aikaisemmin, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Työn fyysinen rasittavuus

Vastaajista 21 % koki työnsä melko rasittavaksi ja 10 % fyysisesti erittäin rasittavaksi. Reilulla viidenneksellä työ oli vain jonkin verran rasittavaa ja 44 %:lla kevyttä tai melko kevyttä. Miesten ja naisten välillä ei todettu eroja. Työn fyysisellä rasittavuudella oli myös yhteys työhön liittyvään stressiin. Hyvin rasittavaa työtä tekevistä 57 %:lla oli työhön liittyvää stressiä (p<0.001).

Kumarassa tai muuten hankalassa asennossa työskenteli päivittäin 1-4 tuntia yhteensä 29 % vastanneista ja yli 4 tuntia noin 14 % vastaajista. Naiset ilmoittivat epäergonomista työtä merkitsevästi useammin kuin miehet (p=0.01). Yhteys työperäiseen stressiin oli myös selvä. Hoitajaliiton vastaajilla oli fyysisesti vähemmän rasittavaa kuin SuperLiiton vastaajilla samaan aikaan tehdyssä kyselyssä.

Työn fyysiset vaarat

TEHYn vastaajat kokivat kaikkia vaaroja vähäisemmässä määrin kuin SuperLiiton vastaajat. Työuupumuksen vaara mainittiin useimmin, noin 40 %:n vastauksissa. Kulumasairauden riskin mainitsi joka kolmas ja sairauksien tartuntavaaran noin 30 % (Taulukko 10). Kaikilla kysymyksessä mainituilla tekijöillä oli tilastollisesti merkitsevä yhteys työhön liittyvään stressiin. **Voimakkain yhteys oli työuupumukseen ja masennukseen.**

Taulukko 10. Seikkoja, jotka koetaan selvänä vaarana (% vastanneista)

	v. 2008 kysely	2022 kysely miehet	2022 kysely naiset	2022 kysely, aineisto yhteensä
tapaturmavaara	6	16	8	9***
väkivallan kohteeksi joutumisen vaara	9	29	11	11***
ammattitaudin vaara	8	13	10	10***
sairauksien tartuntavaara	19	31	28	28
käsi-ihottumaan sairastumisvaara (desinfektioaineet)	19	14	18	17
kulumasairauden tai rasitusvamman vaara	21	20	34	33**
vakava työuupuminen	13	31	41	40*
masennuksen tai muun mielenterveysongelman vaara	2	20	21	22
tapaturman tai vahingon aiheuttaminen potilaalle/asiakkaalle/ lapselle	6	11	11	11
arvokkaan laitteen rikkoutumisen vaara	5	7	4	4*

*p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Paljon stressiä aiheuttavista tekijöistä matala palkka suhteessa työmäärään oli yleisin, hiukan yli 50 %. Joka kolmas koki haittaa työn toistuvasta keskeytymisestä, kiireestä ja liiallisesta työmäärästä. Joka neljäs vastaaja koki suuren vastuun stressiä aiheuttavana tekijänä. **Vain noin 10 % vastaajista koki korona-pandemian paljon stressiä aiheuttavana tekijänä.** Toivottujen toimenpiteiden yleisyys ja järjestys olivat pitkälti samat kuin Super-liiton kyselyssä.

Naiset kokivat stressaavana liiallisen työmäärän ja kiireen merkitsevästi useammin kuin miehet. Vaikeat potilaat ja heidän omaisensa stressasivat miehiä merkitsevästi enemmän kuin naisia (Taulukko 11). Yhteys työhön liittyvään stressiin oli vahva ja tilastollisesti merkitsevä. Epävarmuus työn jatkuvuudesta liittyi heikommin työstressiin (p=0.04).

Myös TEHY:n vastaajat kokivat, että palkan lisääminen voisi vähentää työhön liittyvää stressiä, tarkoituksenmukaiset tehtäväjärjestelyt ja avustavan henkilöstön lisääminen olivat joka toisen vastaajan esiin tuomia stressiä vähentäviä toimia. Melkein 40 % toivoi työnohjausta ja työajan vähentämistä ja 30 % lisää täydennyskoulutusta. Joka neljäs toivoi osa-aikatyötä ja noin 30 % eläkeiän varhaistamista. Naiset toivoivat miehiä merkitsevästi useammin lisää avustavaa henkilökuntaa ja osa-aikatyötä. Miehet toivoivat naisia enemmän peruskoulutuksen kehittämistä ja täydennyskoulutuksen lisäämistä sekä eläkeiän varhentamista. Palkan parantamistavoissa miehet ja naiset olivat täsmälleen samaa mieltä (Taulukko 12). Muut tekijät liittyivät merkitsevästi stressiin, paitsi tilojen muunneltavuus ei assosioitunut stressin kokemiseen.

Taulukko 11. Stressiä (paljon) aiheuttavat tekijät (%)

	v. 2008 kysely	2022 kysely miehet	2022 kysely naiset	2022 kysely
liiallinen työmäärä	17	25	30	30***
kiire	22	26	32	32***
vastuu	10	23	26	26
työn jatkuvat keskeytykset	-	30	33	33*
"vaikeat" potilaat / asiakkaat / lapset	8	26	16	16*
"vaikeat" tai kuormittavat potilaan / asiakkaan / lapsen huoltajat tai omaiset	8	19	12	12*
hallinnolliset tehtävät, byrokratia	2			13
työolot	3	13	14	14
melu, häiriöt	-	13	15	15
turvallisuus, järjestyshäiriöt	-	7	3	3*
epävarmuus työn jatkuvuudesta	15	4	3	3
korona-pandemia	-	13	11	11
sota, sodan uhka tai levottomuudet lähialueilla	-	7	6	6
pakolaisuus, joka voi heijastua Suomeen	-	4	3	3
matala palkka suhteessa työn vaativuuteen	-	55	51	51
ei mikään edellä mainituista	3	1	3	3

*p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001, - = ei kysytty aikaisemmin, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Taulukko 12. Miten vastaajan mielestä voitaisi parhaiten lievittää työstressiä?

	v. 2008 kysely	2022 kysely miehet	2022 kysely naiset	2022 kysely
työaikaa vähentämällä	45	42	38	39
potilasmäärää pienentämällä	-	47	41	41
hankkimalla lisää avustavaa henkilökuntaa	-	41	52	51*
työympäristöä muuttamalla, esim. muunneltavat tilat	-	27	21	21
tarkoituksenmukaisilla tehtäväjärjestelyillä	47	55	53	53
peruskoulutusta kehittämällä	54	10	4	4***
täydennyskoulutusta lisäämällä	28	43	29	30***
työnohjausta kehittämällä	28	34	38	38
osa-aikatyötä lisäämällä	-	15	26	26***
eläkeikää varhentamalla	30	34	31	31**
palkkaa nostamalla	-	81	80	80

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$, - = ei kysytty aikaisemmin, miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys vuoden 2022 kyselyssä

Noin joka toinen vastaaja tunsi tekevänsä liikaa työtä. Yhtä moni tunsi olevansa aivan lopussa työpäivän päättyessä. Kuitenkin empatiaa ja välittämistä osoittavat väittämät olivat korkealla tasolla, jopa 80-90 %:n tasolla. Tätä tukee kokemus siitä, että vastaaja tuntee tekevänsä mielekästä työtä ja pystyvänsä ratkaisemaan potilaiden/asiakkaiden ongelmia menestyksellisesti. Lähes 80 % tuntee itsensä iloiseksi työskenneltyään kiinteästi potilaidensa kanssa. Kuitenkin 25-30 % on vakavan työuupumuksen partaalla vastausten perusteella (väsynyt jo aamulla ennen työpäivää, lopen uupunut työstä, työ turhauttaa) ja noin 4-6 % on jo kyynistynyt (kohtelen potilaita kuin esineitä, en oikeastaan enää välitä, miten heidän käy) (Taulukko 13).

Kuormittumista, työuupumusta ja kyynistymistä mittaavat väittämät korreloivat erittäin voimakkaasti ja tilastollisesti merkitsevästi koetun työperäisen stressin kanssa. Esimerkiksi kanteen tai valituksen kohteeksi joutumista pelkäävillä 70-90 %:lla oli myös työhön liittyvää stressiä. Työn palkitsevat ominaisuudet olivat heikompia vastaajilla, jotka kokivat työperäistä stressiä (esim. työn ilo, tunne, että on täynnä energiaa). Tunne siitä, että on käsitellyt potilaan/asiakkaan ongelmia hyvin tuloksin ei ollut sidoksissa koettuun stressiin.

Kyynistymistä ja tunteiden kovettumista mittaavat väittämät olivat korkeammalla tasolla vastaajilla, joilla oli työperäistä stressiä. Vastaajat olivat myös itse huolestuneita omasta tunnetason kyynistymisestä ja nihilismistä ($p < 0.001$). Työstä turhautuminen oli myös yleisempää stressaantuneilla, samoin tunne liiallisesta työkuormituksesta ja työuupumuksesta. Päivittäistä uupumusta kokevista 90 % oli myös työstressiä kokevia.

Taulukko 13. Kuormittuminen, työuupumus ja kyynisyys (% osuus vastaajista, jotka vastanneet 'viikoittain' tai 'päivittäin')

	v. 2008 kysely	2022 kysely miehet	2022 kysely naiset	2022 kysely
tunnen olevani henkisesti tyhjiin puserrettu työssäni	18	27	38	38***
työpäivän päättyessä tunnen olevani aivan lopussa	28	33	52	51***
olen väsynyt jo aamulla tietäessäni, että minun pitää kohdata uusi työpäivä	11	25	33	32***
minun on helppo ymmärtää, miltä potilaasta / asiakkaasta / lapsesta tuntuu	87	82	90	89*
huomaan kohtelevani joitakin potilaita / asiakkaita / lapsia ikäänkuin he olisivat esineitä	6	4	4	4
jatkuva työskentely ihmisten kanssa on minulle todella rasittavaa	3	10	13	13*
käsittelen potilaiden / asiakkaiden / lasten ongelmia erittäin hyvin tuloksin	74	82	83	83
tunnen olevani lopen uupunut työstäni	14	25	31	31*
tunnen vaikuttavani myönteisesti ihmisten elämään työni kautta	70	72	78	77
olen tunteettomampi ihmisiä kohtaan kuin olin aloittaessani tämän työn	8	32	18	19***
olen huolissani, että tämä työ kovettaa minua	7	23	17	18***
tunnen olevani täynnä energiaa	63	36	37	37
työni turhauttaa minua	10	33	25	26*
tunnen tekeväni liikaa työtä	30	46	49	49***
en oikeastaan välitä siitä, miten joidenkin potilaiden / asiakkaiden / lasten käy	2	10	4	4***
työskentely ihmisten kanssa stressaa minua työssäni liikaa	4	11	11	11
pystyn helposti luomaan leppoisan ilmapiirin potilaiden / asiakkaiden /lasten kanssa	87	88	89	89
tunnen itseni iloiseksi työskenneltyäni kiinteästi potilaiden / asiakkaiden / lasten kanssa	87	70	78	78
olen saanut aikaan monia arvokkaita asioita tässä työssä	52	61	68	68
tunnen olevani kestävykseni rajoilla	10	22	26	26
pystyn suhtautumaan tyynesti henkisiin ongelmiin työssäni	75	69	63	63**
tunnen, että potilaat / asiakkaat / lapset tai heidän huoltajansa / omaisensa syyttävät minua joistakin ongelmistaan	5	10	5	6

*p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Taulukko 14. Tunteiden hallinta ja kommunikaatio (vaikeutta usein tai lähes aina; % vastanneista)

	v. 2008 kysely	2022 kysely miehet	2022 kysely naiset	2022 kysely
potilaat / asiakkaat / lapset herättävät suuttumusta	1	2	3	3
minun on vaikea keskustella luontevasti potilaiden / asiakkaiden / lasten kanssa	5	10	8	8
pelkään epäonnistumista potilaiden / asiakkaiden / lasten hoito-/hoivatyössä	2	2	6	6
pelkään valituksen, kanteen tai syytteen kohteeksi joutumista	1	7	3	3

*p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001

Vastaajista 21 % koki, että he joutuvat työnsä takia laiminlyömään läheisiään paljon (aikaisemmassa kyselyssä 14 %). Miesten ja naisten välillä ei ollut merkitsevää eroa (Taulukko 14). Läheisten laiminlyöminen liittyi voimakkaasti ja merkitsevästi työperäiseen stressiin. Niistä, jotka laiminlyövät läheisiään paljon, 63 %:lla oli työhön liittyvää stressiä.

Kaikista vastaajista neljännes oli kuitenkin hyvin tyytyväinen elämäänsä, 65 % kohtalaisen tyytyväinen ja 9 % melko tyytymätön. Vain 1 % oli hyvin tyytymättömiä elämäänsä. Hyvin tyytymättömien osuus oli aikaisemmassa kyselyssä vain 0,4 %. Muuten yleinen tyytyväisyys oli suunnilleen samalla tasolla eikä myöskään sukupuolten välillä havaittu merkitseviä eroja. Tyytymättömyys omaan elämään yleisellä tasolla korreloi merkitsevästi työperäiseen stressiin. Elämäänsä tyytyväisistä vain 18 %:lla oli työperäistä stressiä.

Työterveyshuollon palvelujen käyttö

Ylivoimainen enemmistö vastaajista tiesi, missä yrityksessä hänen työterveyshuoltonsa on (98 %). Yksi prosentti ei tiennyt asiaa ja samoin noin 1 % ei ollut asiasta varma. Miesten ja naisten välillä ei ollut tässä suhteessa eroja.

Yhteensä 54 % vastaajista oli käyttänyt työterveyshoitajan palveluja edeltävän vuoden aikana, naiset hiukan useammin kuin miehet (51 %), mutta sukupuolten välillä ei ollut merkitsevää eroa. Stressiä kokevat olivat käyttäneet työterveyshoitajan palveluja merkitsevästi muita enemmän.

Työterveyslääkärin palveluja oli käyttänyt 65 % naisista ja 50 % miehistä (yhteensä 64 %). Sukupuolten välinen ero oli tilastollisesti erittäin merkitsevää (p<0.001). Stressiä kokevat olivat käyttäneet lääkärin palveluja merkitsevästi muita enemmän.

Muiden työterveyshuollon ammattihenkilöiden palveluja oli käyttänyt yhteensä 26 % vastanneista, miehet vähän harvemmin (20 %) kuin naiset, mutta merkitsevää eroa ei todettu. Stressiä kokevilla oli enemmän myös näiden palvelujen käyttöä.

Niistä, jotka eivät olleet käyttäneet lainkaan työterveyshuollon palveluja, puolet ilmoitti, ettei ole ollut palveluille tarvetta, 13 % ei ole päässyt sopivana aikana vastaanotolle ja joka neljäs oli hoitanut terveystarpeensa muualla. Miehistä 67 % ilmoitti, ettei ole ollut palveluille tarvetta ja naisista suurempi osuus (23 %) oli hakeutunut hoitoon muualle. Sukupuolten välinen ero oli tilastollisesti erittäin merkitsevää. Puolet stressiä kokeneista ei ollut päässyt vastaanotolle heille sopivana aikana ja 42 % stressaantuneista oli hakenut palveluja muualta. Vain alle 20 %:lla vastaajista oli tietoa siitä, että työterveyshuollon edustaja on käynyt työpaikalla perehtymässä työoloihin. Yli 70 % vastasi, ettei ole käyty ja 10 % ei tiennyt asiaa. Miesten ja naisten vastaukset olivat yhteneväiset eikä tämä löydös liittynyt stressin kokemuksiin.

Vakioidut riskisuhteet

Kun työperäisen stressin riskitekijöitä vakioitiin taustamuuttujien suhteen, iän ja sukupuolen vaikutus säilyi tilastollisesti merkitseväenä. Ammattinimikkeen ja työnantajan vaikutus ei ollut yhtä selvä kuin raakadatan ristiintaulukoinnissa. Ainoastaan terveydenhoitajien riski työstressin suhteen säilyi tilastollisesti merkitseväenä, kun iän ja sukupuolen vaikutus oli vakioitu (OR 1.71, CI 1.17 – 2.51, n=148).

Tilastollisesti merkitsevät stressin riskitekijät ja stressiltä suojaavia tekijöitä on koottu taulukkoon. OR on vedonlyöntisuhde ja CI on luottamusväli, joka osoittaa tilastollisen merkitsevyyden 5 %:n tasolla.

Taulukko 15. Työperäisen stressin riskitekijöitä ja suojaavia tekijöitä; työperäisen riskin OR, kun iän ja sukupuolen vaikutus on otettu huomioon logistisella regressiomallilla.

muuttuja	n	OR	95 % CI	p-arvo
sukupuoli, mies	164	1		
sp nainen	3612	1.58	1.14 – 2.20	0.007
ikä	3774		0.97 – 0.99	0.009
riskitekijöitä:				
häirintä ja epäasiallinen kohtelu		1.63	1.48 – 1.79	<0.001
henkinen väkivalta		1.38	1.28 – 1.49	<0.001
fyysinen väkivalta tai vähivallan uhka		1.37	1.24 – 1.51	<0.001
ongelmat esimiehen kanssa		1.73	1.59 – 1.89	<0.001
liiallinen työkuormitus		8.89	7.63 – 10.37	<0.001
suojaavia tekijöitä:				
lähityöyhteisössä ei ole esimiesten ja alaisten ristiriitoja		0.62	0.57 – 0.67	<0.001
työ mielenkiintoista ja innostavaa		0.40	0.35 – 0.46	<0.001
hyvät vaikutusmahdollisuudet työssä ja työympäristössä		0.29	0.23 – 0.35	<0.001
hyvä vertaistuki		0.41	0.36 – 0.47	<0.001

Tulosten tiivistelmä

Tutkimus perustuu sähköpostilla lähetettyyn kyselyyn, joka toteutettiin syksyllä 2022. Tutkimusaineisto oli satunnaisotanta, joka oli valtakunnallisesti edustava. Lähes 4000 henkilöä vastasi kyselyyn (n=3840, vastausaktiivisuus 12.8 %). Aineiston keski-ikä oli 54,6 vuotta ja valtaosa vastanneista oli naisia.

Tulokset osoittavat, että hoitohenkilöstön työperäinen stressi on lähes kaksinkertaistunut ennen pandemiaa tehtyyn aikaisempaan kyselyyn verrattuna ja nyt koki työhön liittyvää stressiä useimpina päivinä 38 % kaikista vastanneista. Naiset kokivat stressiä miehiä enemmän, nuoret ikäryhmät kokivat stressiä enemmän kuin vanhemmat ikäluokat. Pääasialliset työhön liittyvää stressiä aiheuttavat seikat olivat: matala palkkataso 51 %, työn keskeytykset (33 %) ja kiire 33 %. Ylikuormitusta lisäävinä tekijöinä mainittiin sijaispula (92 %), vähäinen henkilöstön määrä suhteessa työmäärään (83 %) ja korona-ajan sulkua- ja eristystoimet (79 %). Korona-pandemiaan liittyvät tartuntatautiriskit mainitsi merkittävänä vaarana 28 % vastanneista.

Merkittäviä stressiä lisääviä työyhteisötekijöitä olivat huono työilmapiiri, riidat, häirintä ja kiusaaminen sekä väkivalta tai sen uhka. Vastaavasti stressiä koettiin vähemmän, kun työ koettiin mielekkääksi ja innostavaksi, työkuormitus koettiin sopivaksi, vastaaja koki voivansa vaikuttaa työhön ja työolosuhteisiin ja kun vertaistuki koettiin hyväksi.

Stressillä oli selvä yhteys moniin oireisiin ja eräisiin sairauksiin, kuten mm. autoimmuunisairauksiin, nivelrikkoon, hypertoniaan, masennukseen ja työuupumukseen. Stressin kokeminen oli yhteydessä moniin oireisiin ja infektiosairauksiin ja stressiä kokeneilla oli enemmän vastaanottokäyntejä, heille oli tehty monia tutkimuksia enemmän ja heillä oli myös enemmän poissaoloja kuin, henkilöillä, joilla stressiä oli harvemmin tai ei lainkaan.

Tärkeimpinä keinoina stressin vähentämiseksi vastaajat toivat esiin palkankorotukset (80 %), tarkoituksenmukaiset tehtäväjärjestelyt (53 %) ja henkilökunnan määrän lisäämisen (51 %).

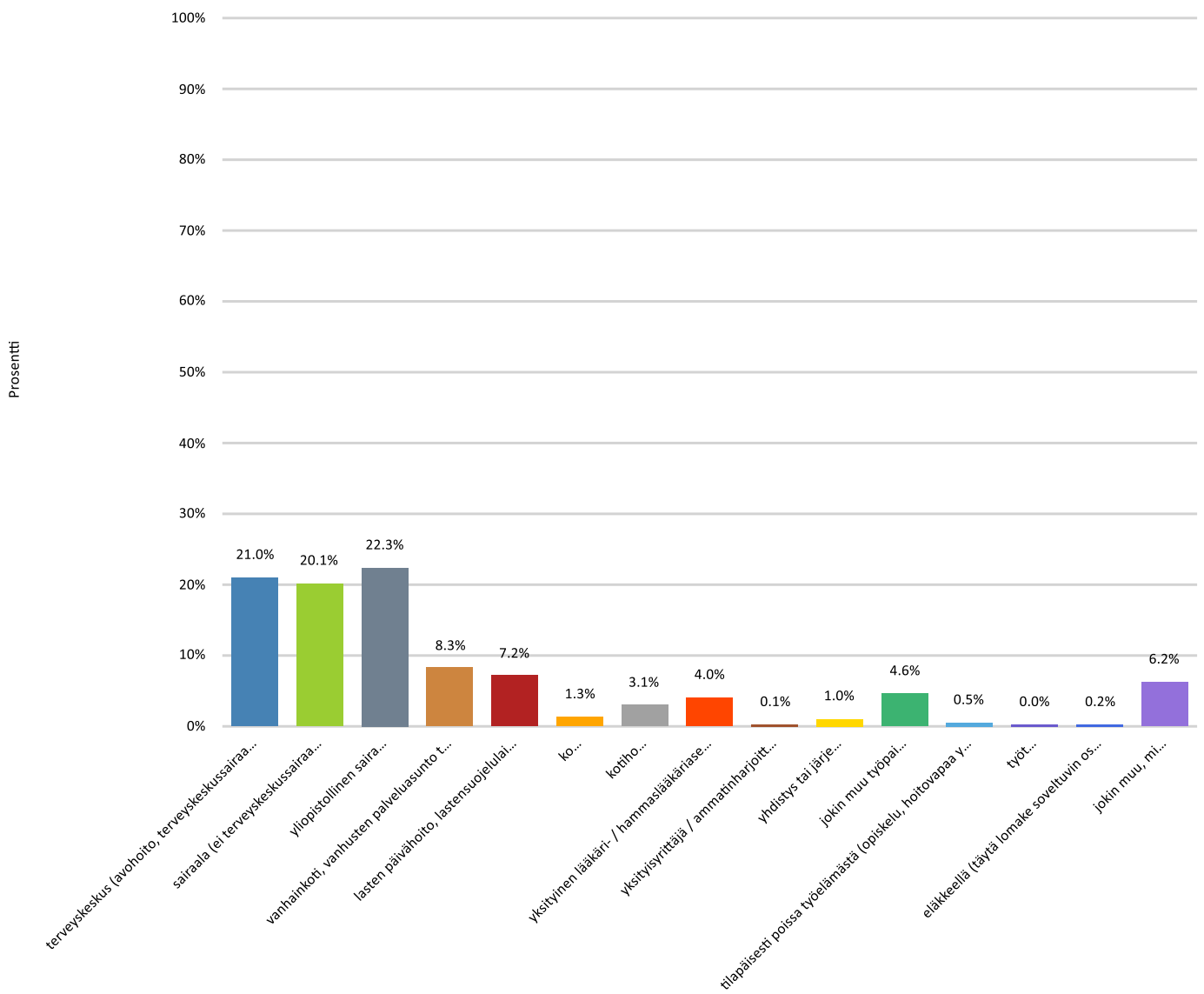
TAULUKKOLIITE; raakadatan jakaumat

1. Ikä (kirjoita vain numero)

2. Sukupuoli

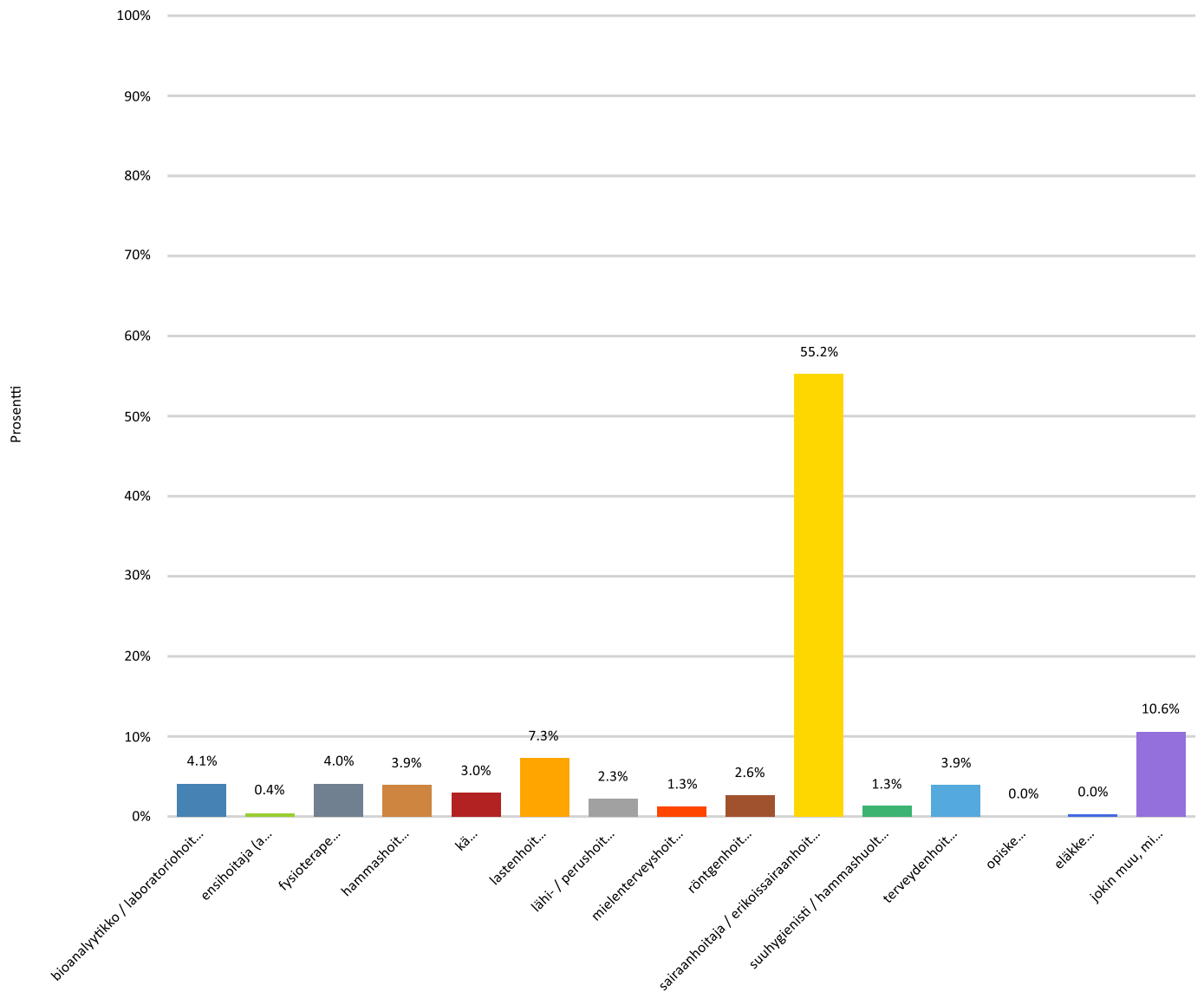
Nimi	Prosentti
mies	4,4%
nainen	95,3%
muu, tai en halua kertoa	0,4%
N	3832

3. Mikä on pääasiallinen työpaikkasi?

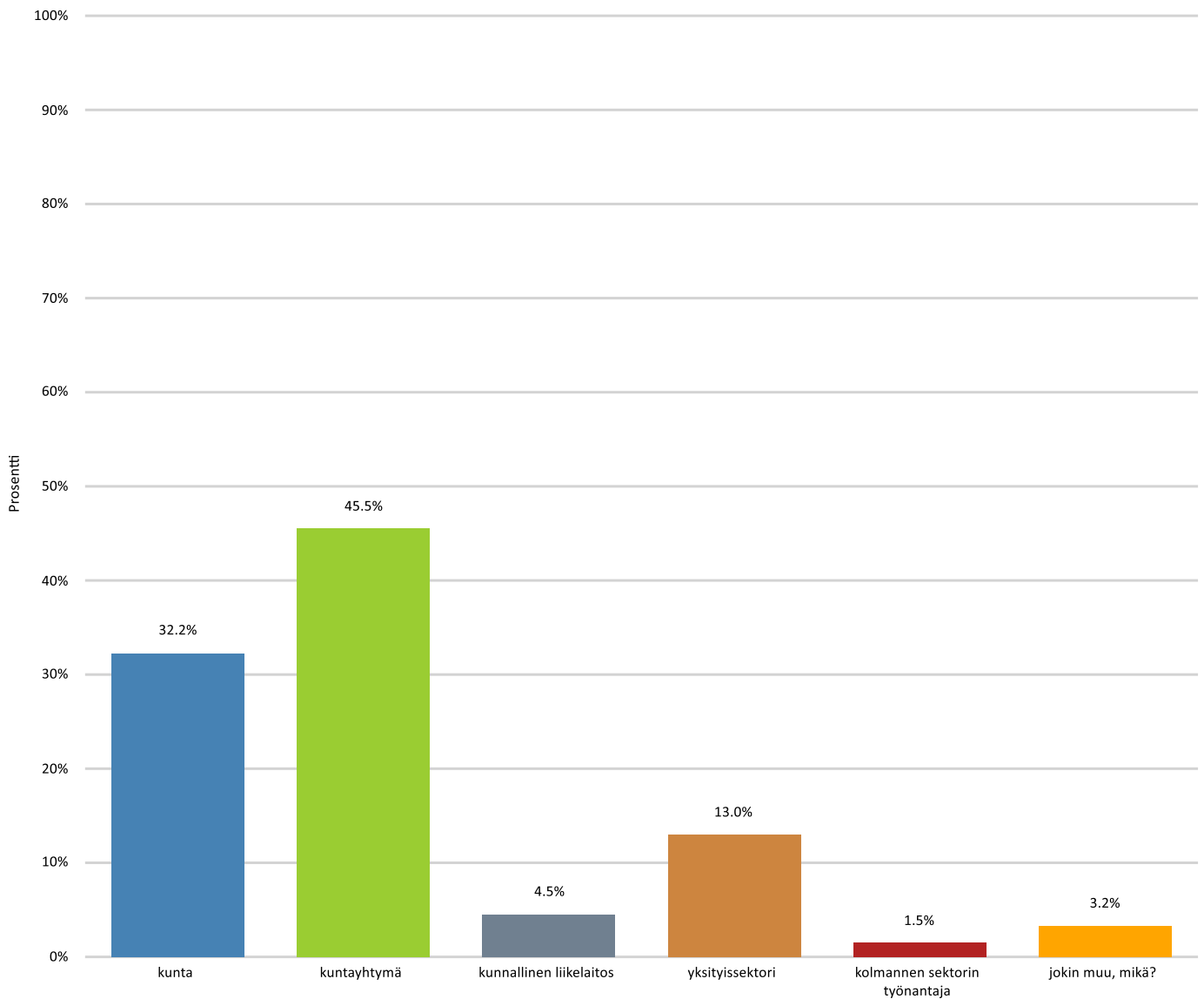
Nimi	Prosentti
terveyskeskus (avohoito, terveyskeskussairaala)	21,0%
sairaala (ei terveyskeskussairaala)	20,1%
yliopistollinen sairaala	22,3%
vanhainkoti, vanhusten palveluasunto tms.	8,3%
lasten päivähoito, lastensuojelulaitos	7,2%
koulu	1,3%
kotihoito	3,1%
yksityinen lääkäri- / hammaslääkäriasema	4,0%
yksityisyrittäjä / ammatinharjoittaja	0,1%
yhdistys tai järjestö	1,0%
jokin muu työpaikka	4,6%
tilapäisesti poissa työelämästä (opiskelu, hoitovapaa yms.)	0,5%
työtön	0,0%
eläkkeellä (täytä lomake soveltuvin osin)	0,2%
jokin muu, mikä?	6,2%
N	3830

4. Ammattinimike:

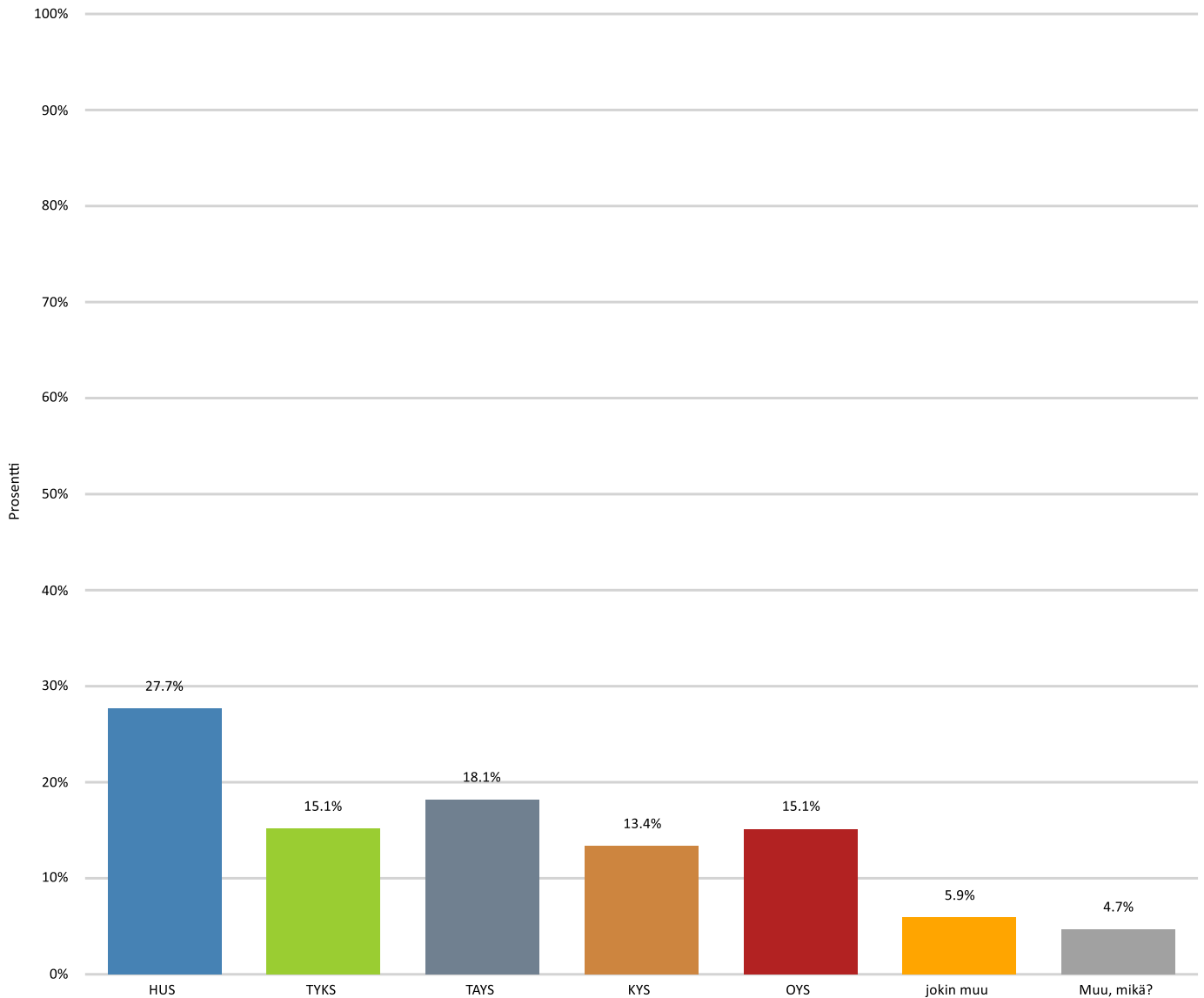
Nimi	Prosentti
bioanalyttikko / laboratoriohoitaja	4,1%
ensihoitaja (amk)	0,4%
fysioterapeutti	4,0%
hammashoitaja	3,9%
kättilö	3,0%
lastenhoitaja	7,3%
lähi- / perushoitaja	2,3%
mielenterveyshoitaja	1,3%
röntgenhoitaja	2,6%
sairaanhoitaja / erikoissairaanhoitaja	55,2%
suuhygienisti / hammashuoltaja	1,3%
terveydenhoitaja	3,9%
opiskelija	0,0%
eläkkeellä	0,0%
jokin muu, mikä?	10,6%
N	3826

5. Mikä on työnantajasi?

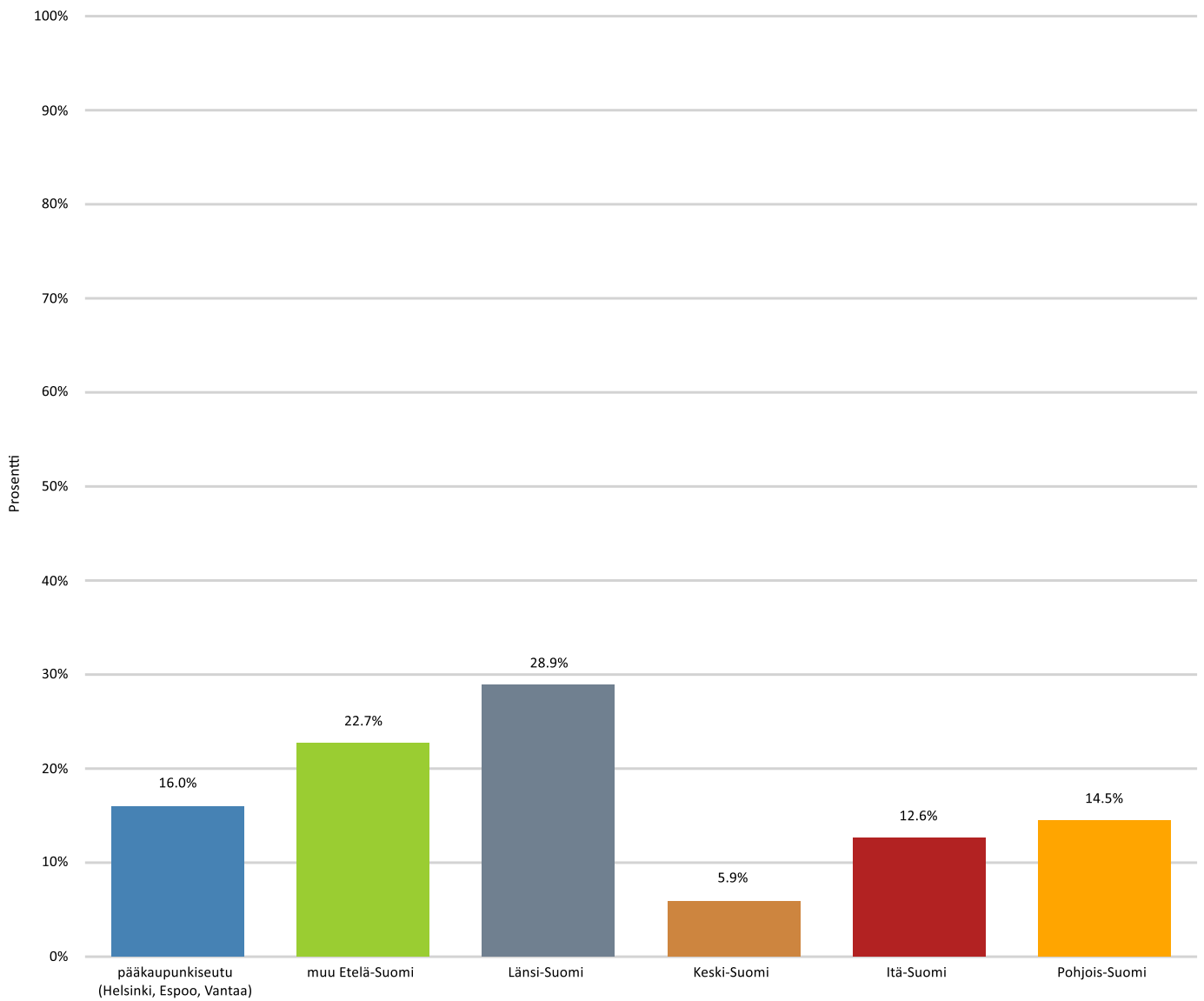
Nimi	Prosentti
kunta	32,2%
kuntayhtymä	45,5%
kunnallinen liikelaitos	4,5%
yksityissektori	13,0%
kolmannen sektorin työnantaja	1,5%
jokin muu, mikä?	3,2%
N	3791

6. Millä ERVA-alueella työskentelet?

Nimi	Prosentti
HUS	27,7%
TYKS	15,1%
TAYS	18,1%
KYS	13,4%
OYS	15,1%
jokin muu	5,9%
Muu, mikä?	4,7%
N	3746

8. Millä alueella Suomessa työskentelet?

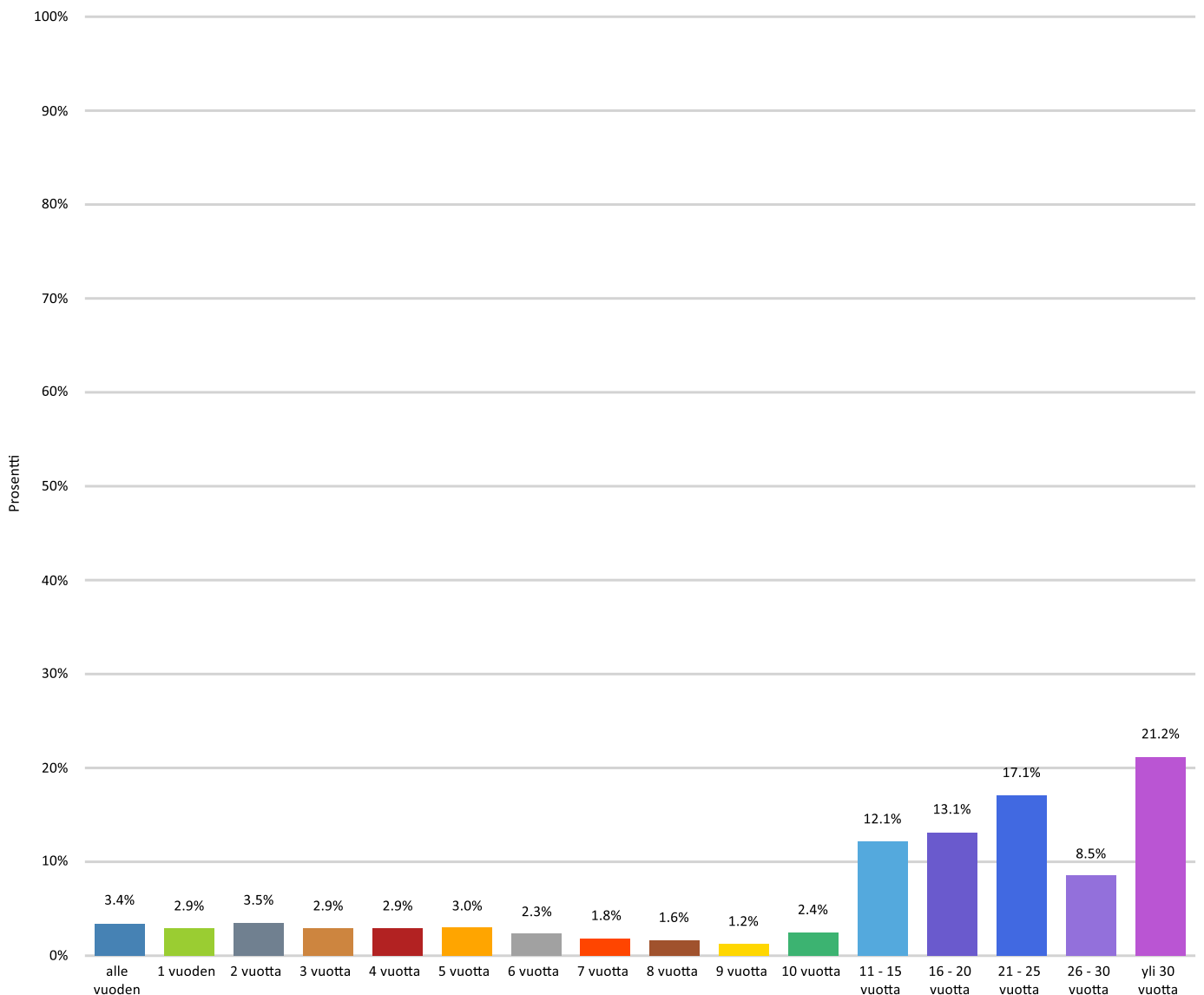

Nimi	Prosentti
pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa)	16,0%
muu Etelä-Suomi	22,7%
Länsi-Suomi	28,9%
Keski-Suomi	5,9%
Itä-Suomi	12,6%
Pohjois-Suomi	14,5%
N	3811

9. Missä tilassa olet talvikauden 2021-22 aikana pääasiassa työskennellyt

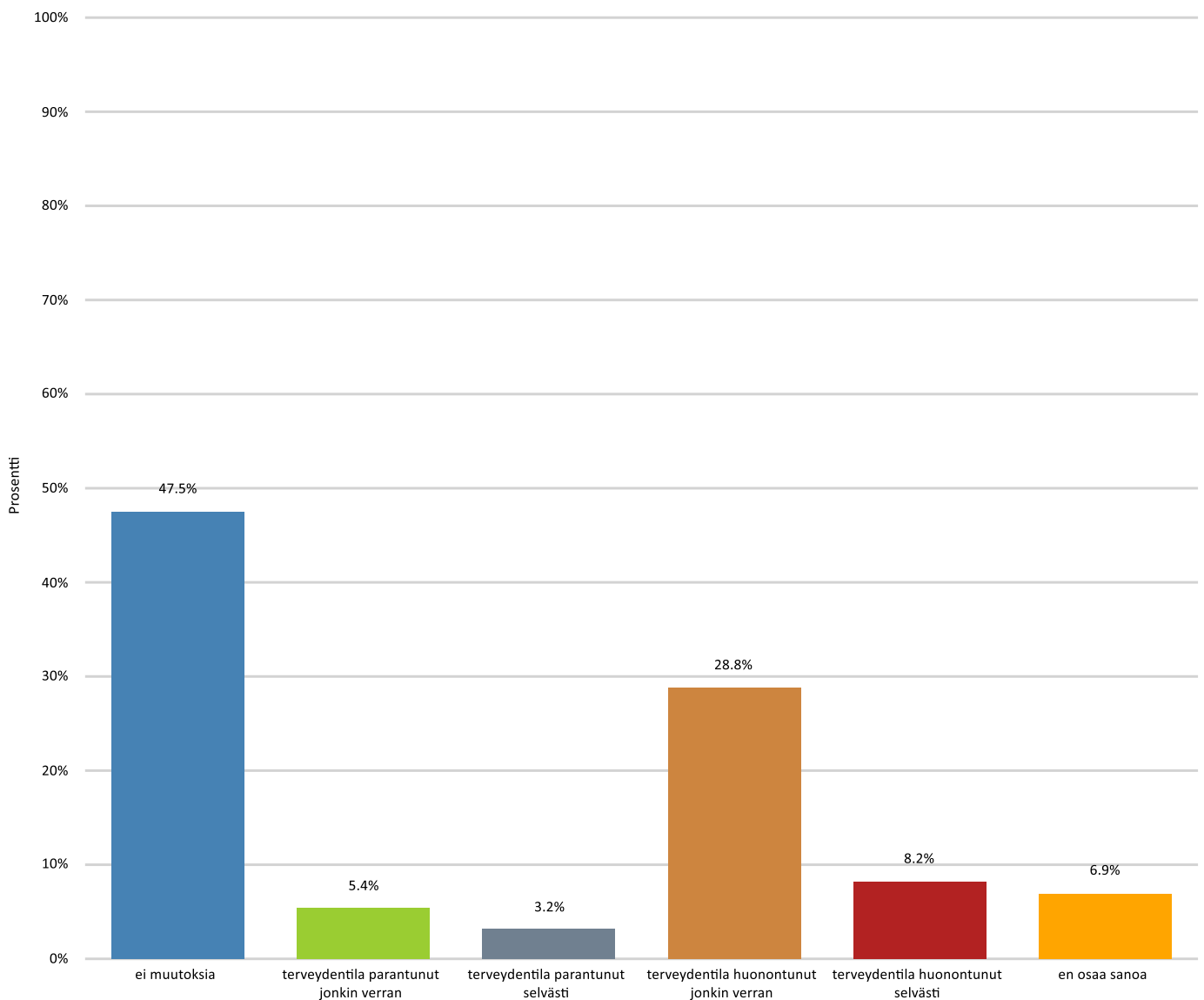
Nimi	Prosentti
työpaikalla	89,9%
osan aikaa etätyössä	6,5%
pääasiallisesti etätyössä	1,9%
olen ollut poissa työstä	1,1%
Muu, mikä?	0,7%
N	3824

12. Kuinka kauan olet työskennellyt nykyisen työnantajan palveluksessa? (tai työskentelit ennen eläkkeelle jäämistä)

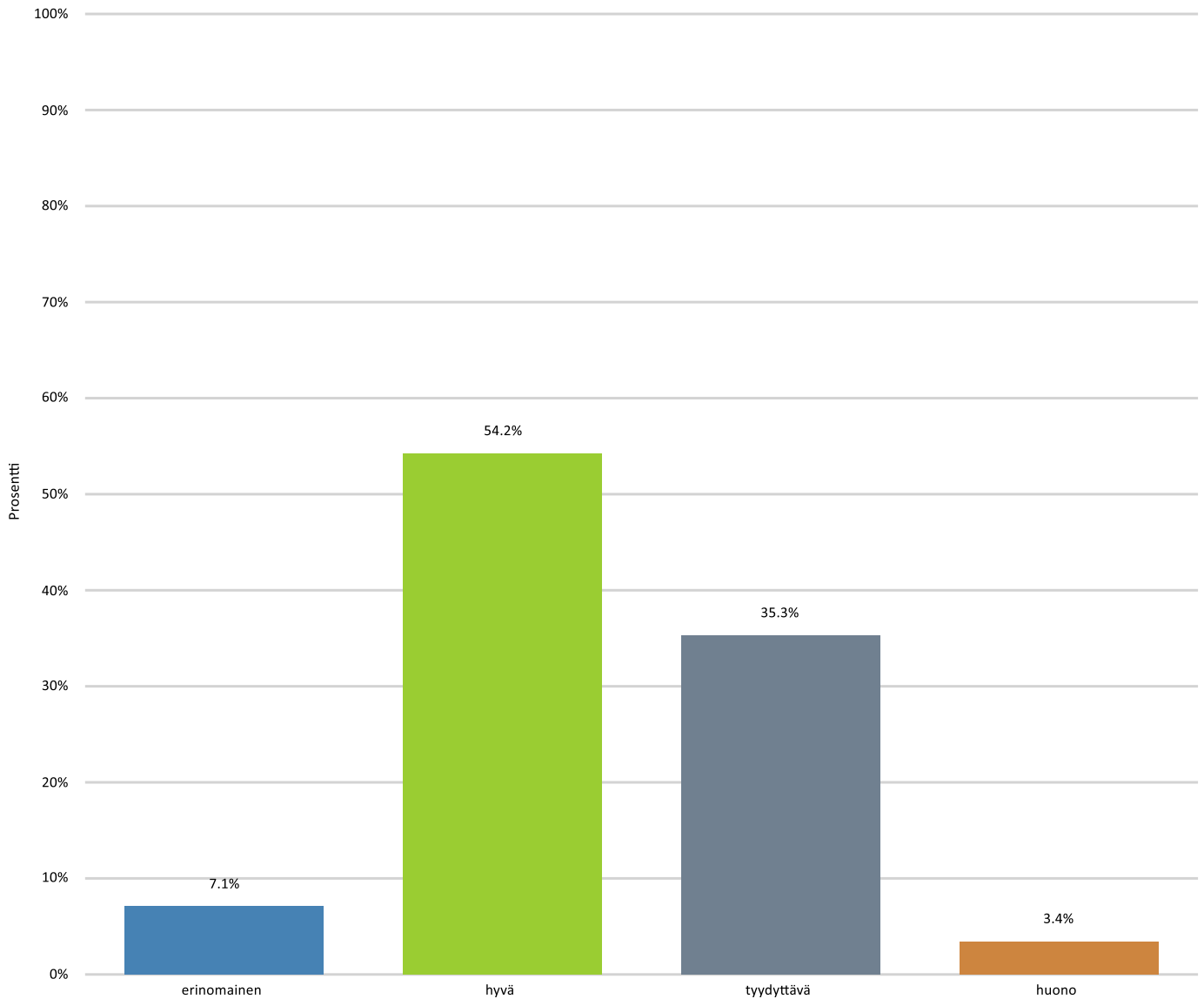
Nimi	Prosentti
alle vuoden	3,4%
1 vuoden	2,9%
2 vuotta	3,5%
3 vuotta	2,9%
4 vuotta	2,9%
5 vuotta	3,0%
6 vuotta	2,3%
7 vuotta	1,8%
8 vuotta	1,6%
9 vuotta	1,2%
10 vuotta	2,4%
11 - 15 vuotta	12,1%
16 - 20 vuotta	13,1%
21 - 25 vuotta	17,1%
26 - 30 vuotta	8,5%
yli 30 vuotta	21,2%
N	3832

15. Onko terveydentilasi muuttunut nykyisessä työpaikassasi talvikauden 2021-22 aikana, jos vertaat tilannetta aikaisempaan?

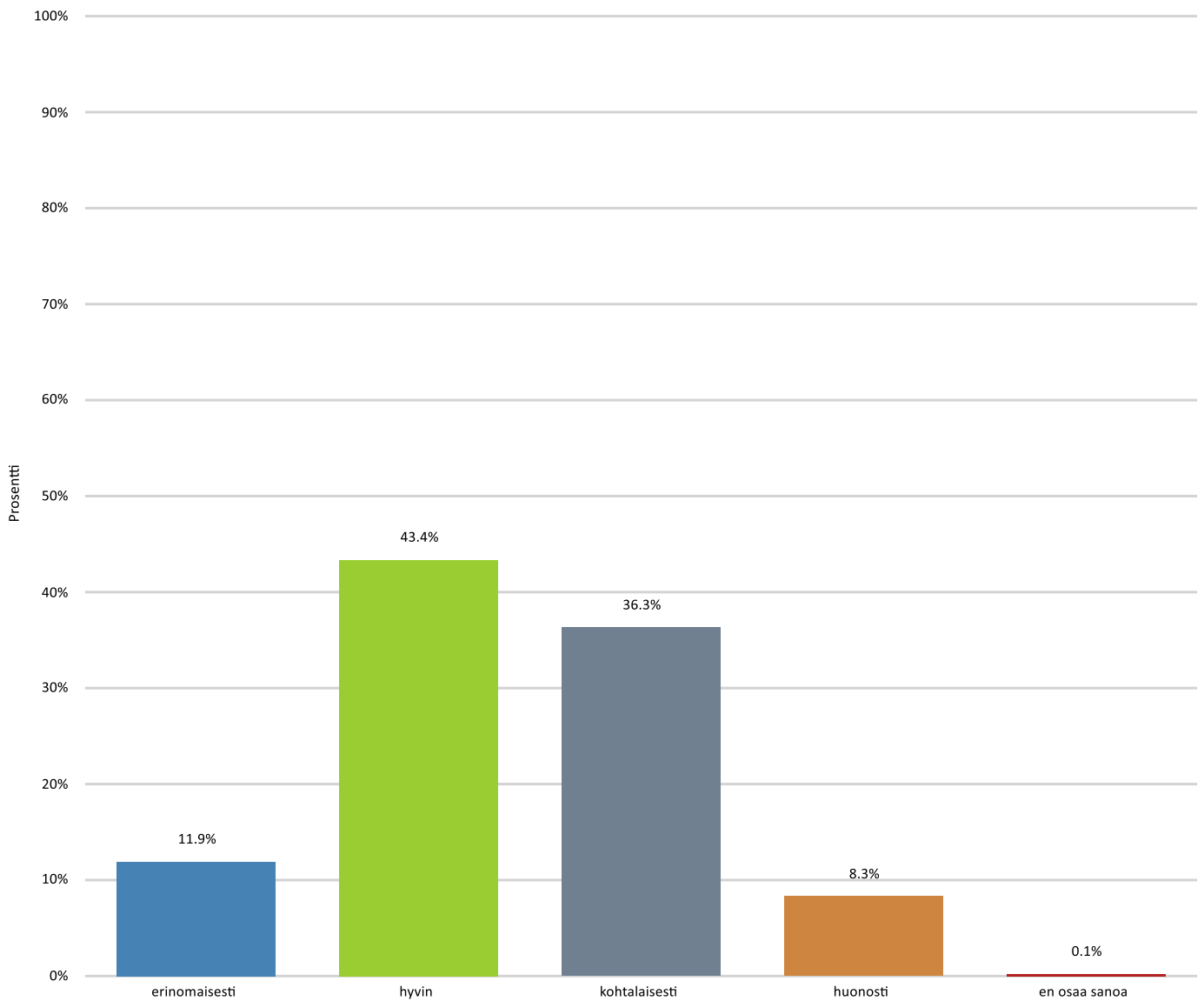
Nimi	Prosentti
ei muutoksia	47,5%
terveydentila parantunut jonkin verran	5,4%
terveydentila parantunut selvästi	3,2%
terveydentila huonontunut jonkin verran	28,8%
terveydentila huonontunut selvästi	8,2%
en osaa sanoa	6,9%
N	3826

16. Millainen on terveydentilasi mielestäsi tällä hetkellä?

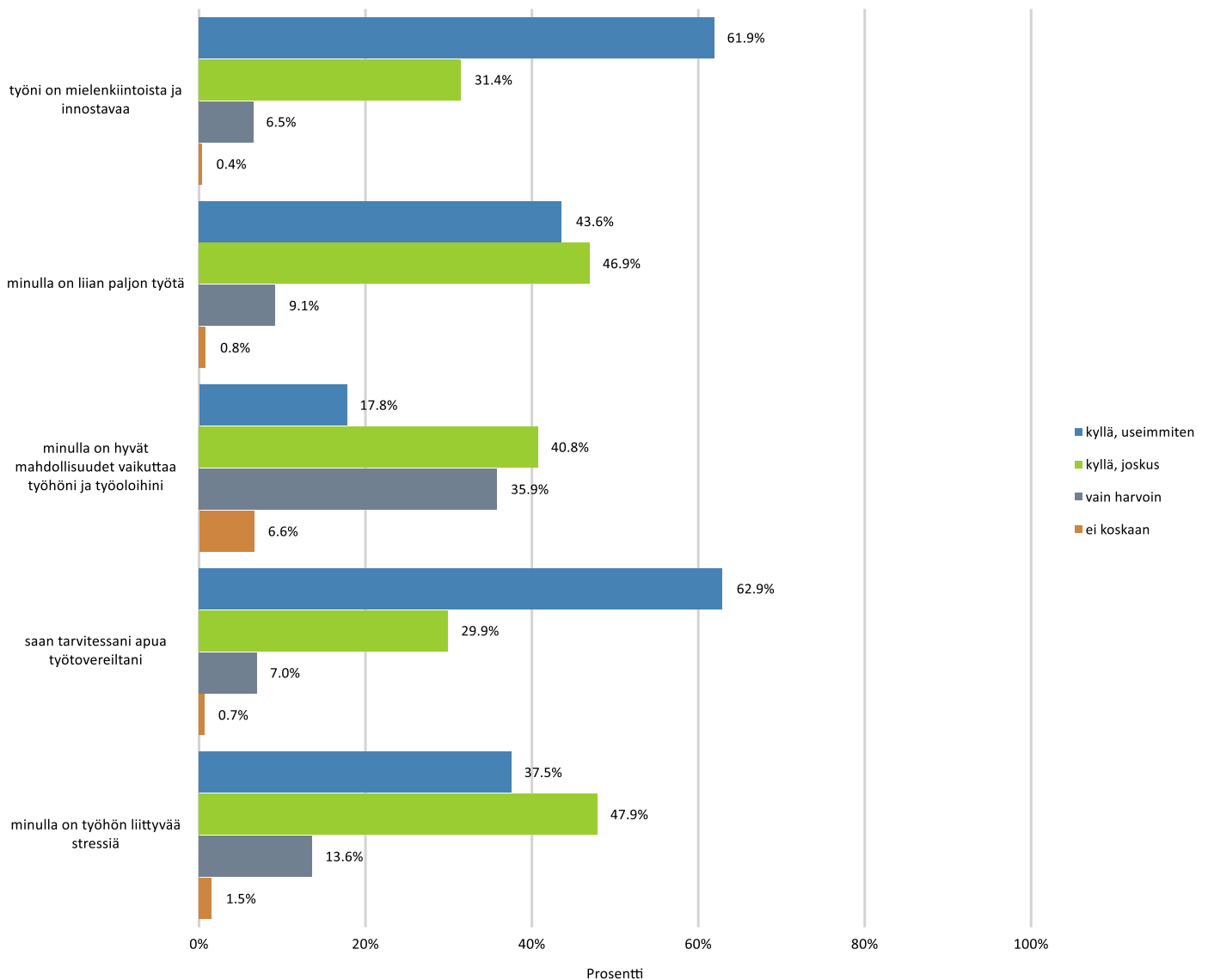
Nimi	Prosentti
erinomainen	7,1%
hyvä	54,2%
tydyttävä	35,3%
huono	3,4%
N	3826

47. Miten viihdyt työssäsi?

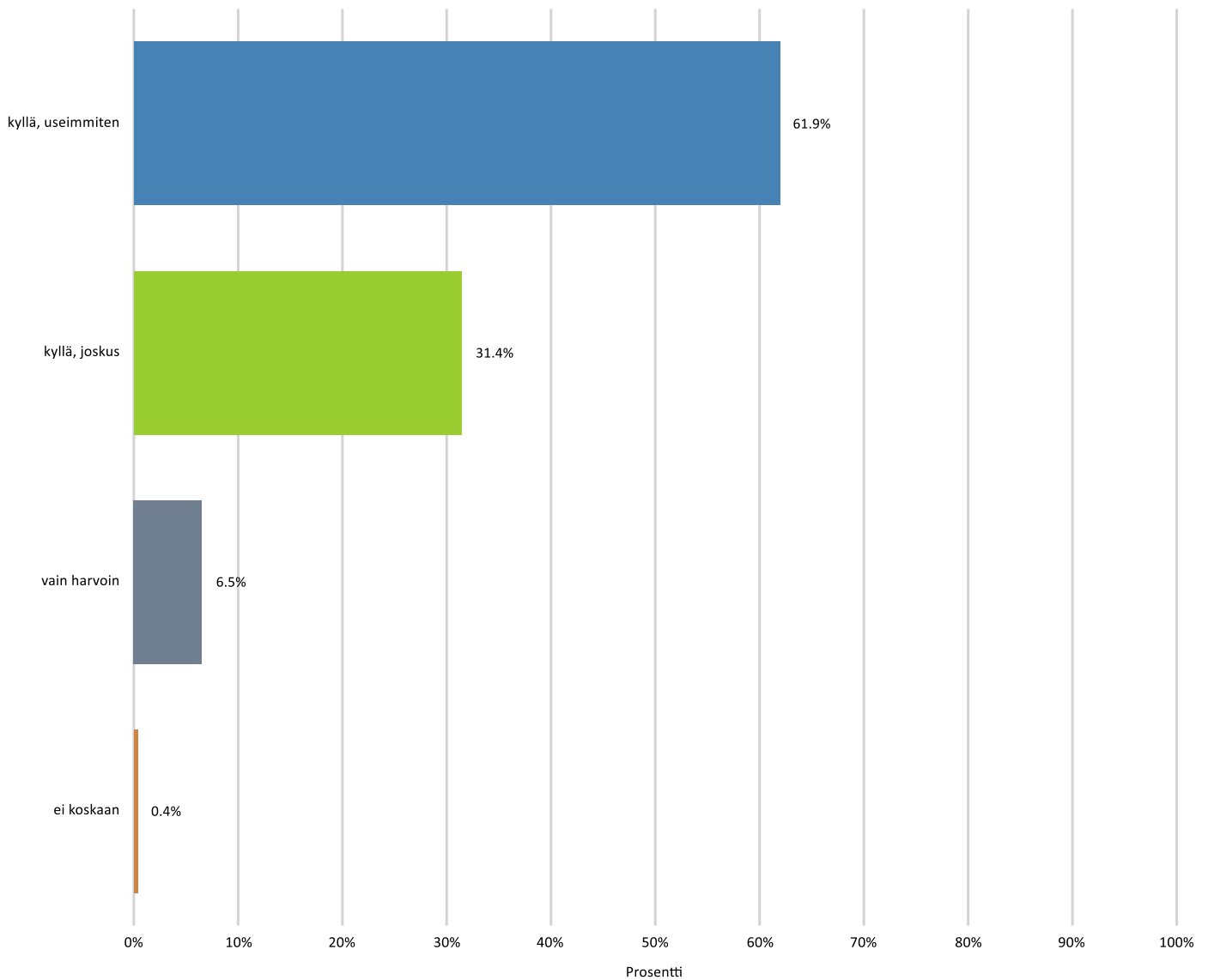
Nimi	Prosentti
erinomaisesti	11,9%
hyvin	43,4%
kohtalaisesti	36,3%
huonosti	8,3%
en osaa sanoa	0,1%
N	3829

48. Miten usein seuraavat väittämät toteutuvat työssäsi?

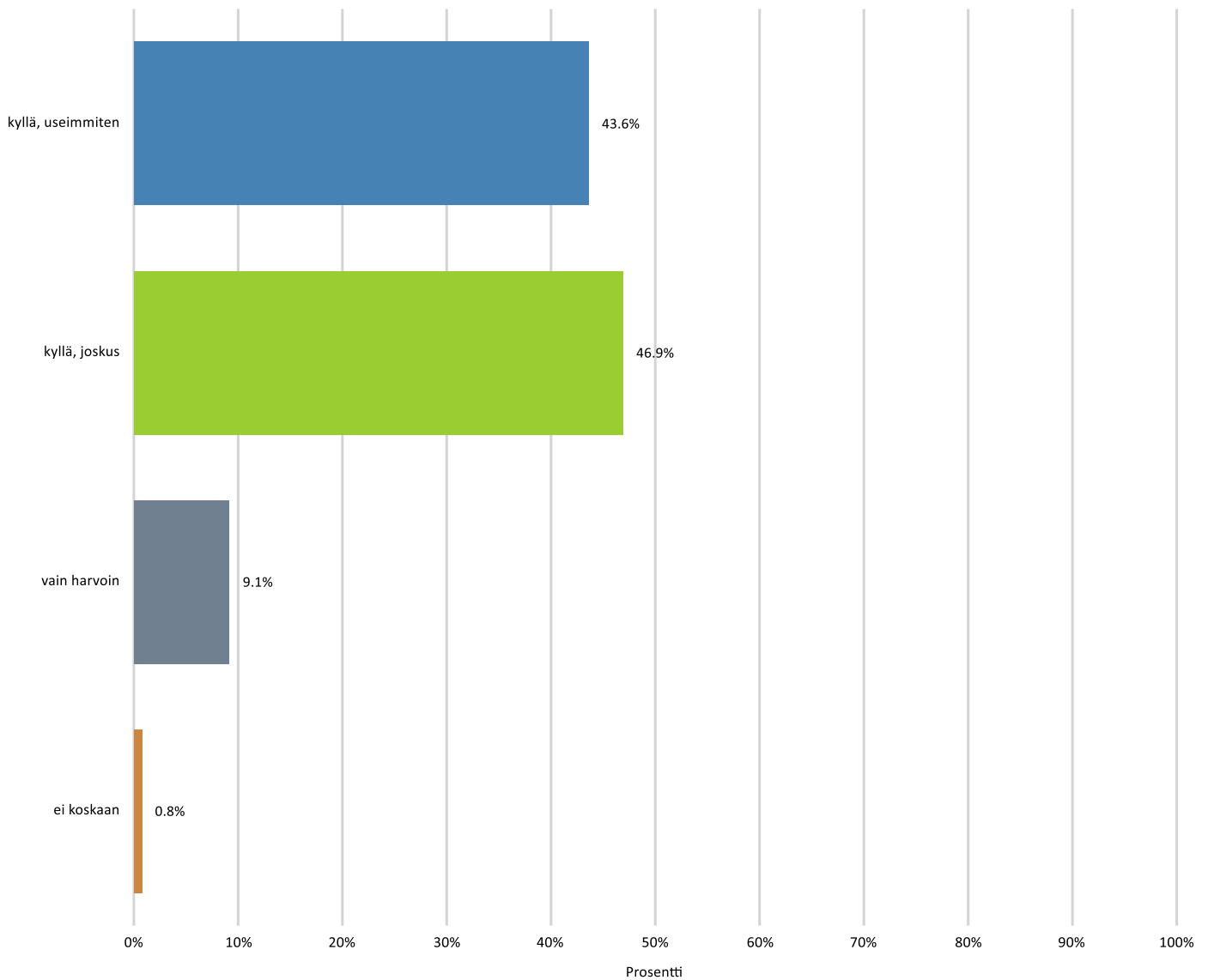
	kyllä, useimmiten	kyllä, joskus	vain harvoin	ei koskaan	N
työni on mielenkiintoista ja innostavaa	61,9%	31,4%	6,5%	0,4%	3820
minulla on liian paljon työtä	43,6%	46,9%	9,1%	0,8%	3822
minulla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa työhöni ja työoloihini	17,8%	40,8%	35,9%	6,6%	3827
saan tarvitessani apua työtovereiltani	62,9%	29,9%	7,0%	0,7%	3821
minulla on työhön liittyvää stressiä	37,5%	47,9%	13,6%	1,5%	3825

49. työni on mielenkiintoista ja innostavaa

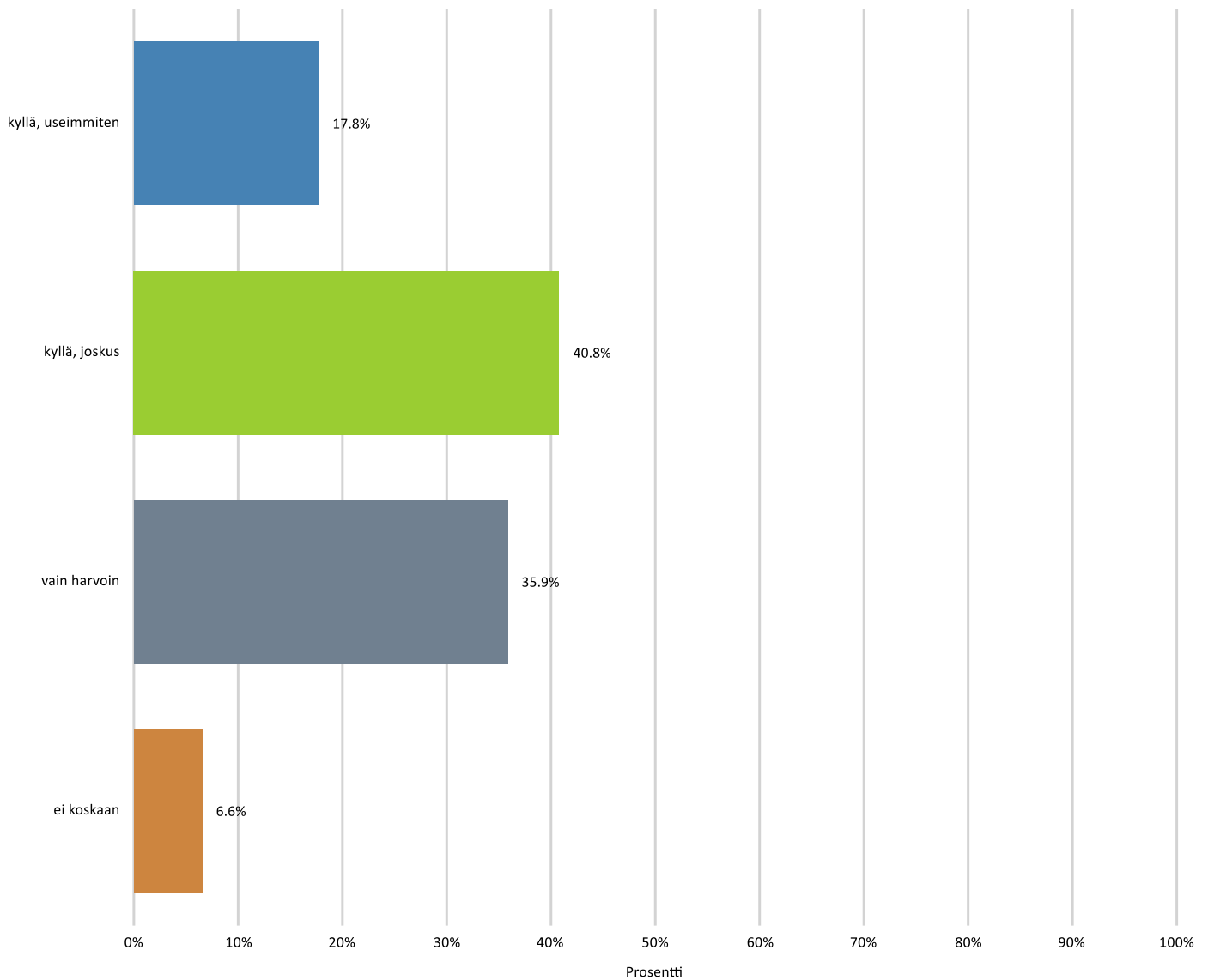
Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	61,9%
kyllä, joskus	31,4%
vain harvoin	6,5%
ei koskaan	0,4%
N	3820

50. minulla on liian paljon työtä

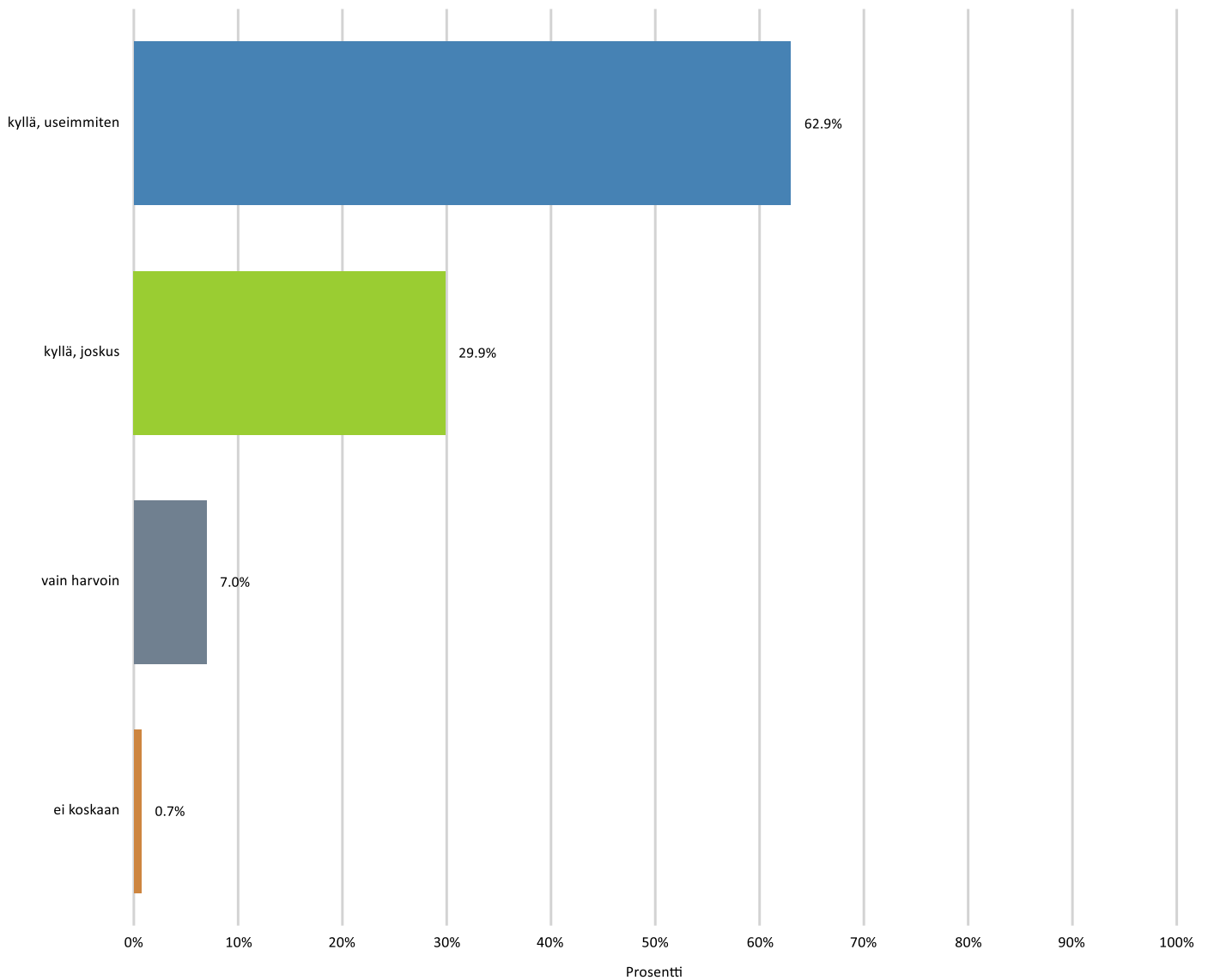

Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	43,6%
kyllä, joskus	46,9%
vain harvoin	9,1%
ei koskaan	0,8%
N	3822

51. minulla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa työhöni ja työoloihini

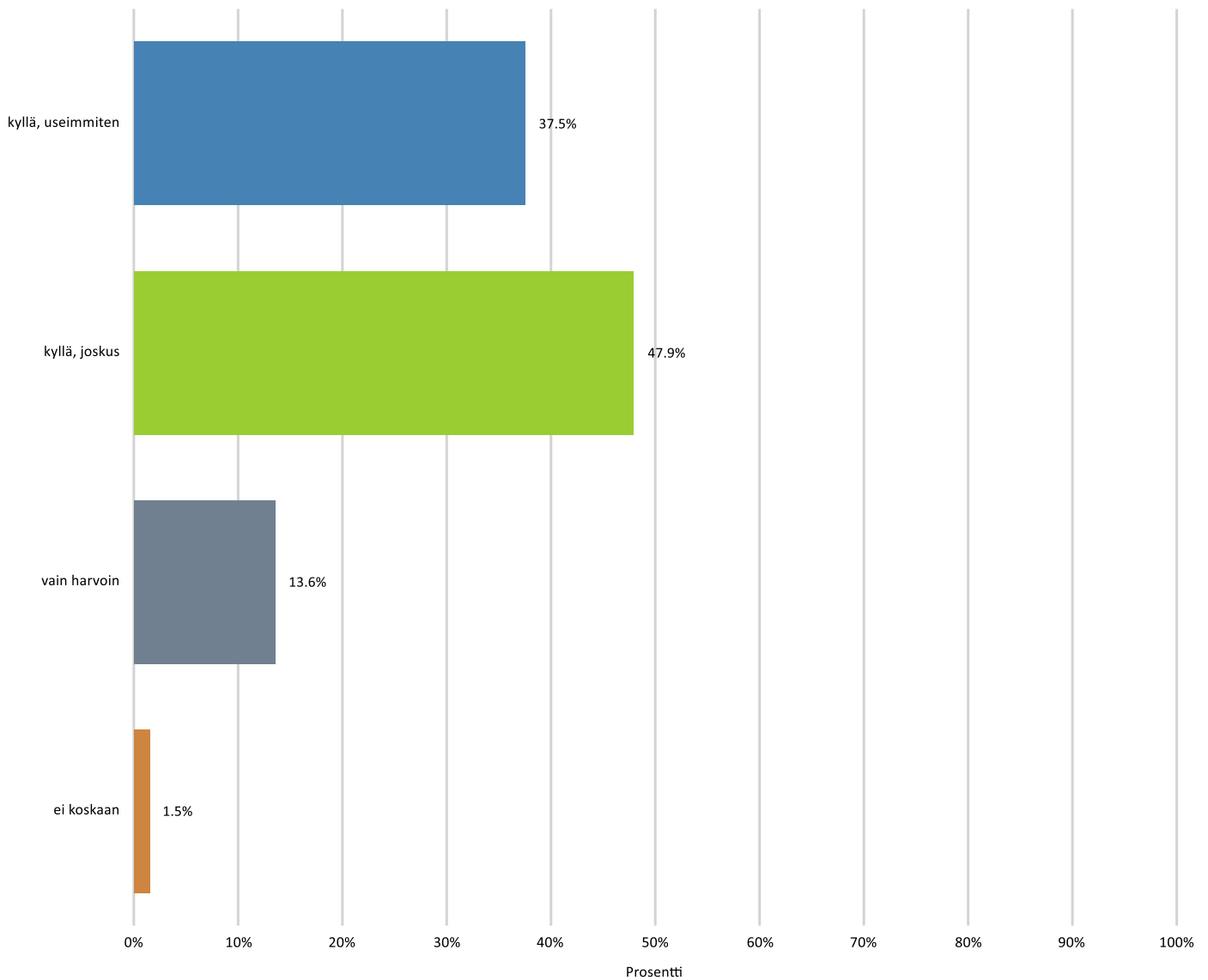

Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	17,8%
kyllä, joskus	40,8%
vain harvoin	35,9%
ei koskaan	6,6%
N	3827

52. saan tarvitessani apua työtovereiltani

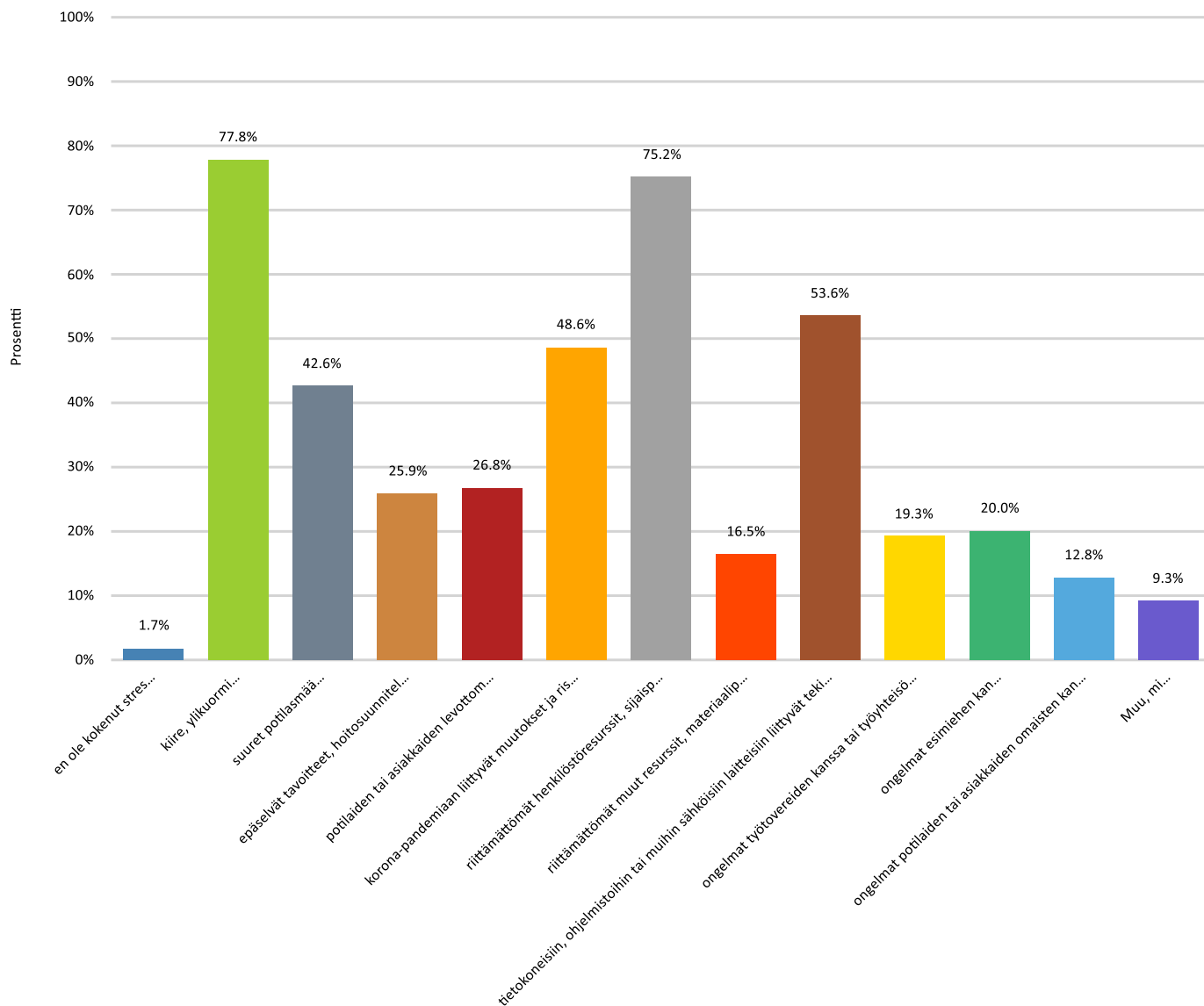
Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	62,9%
kyllä, joskus	29,9%
vain harvoin	7,0%
ei koskaan	0,7%
N	3821

53. minulla on työhön liittyvää stressiä

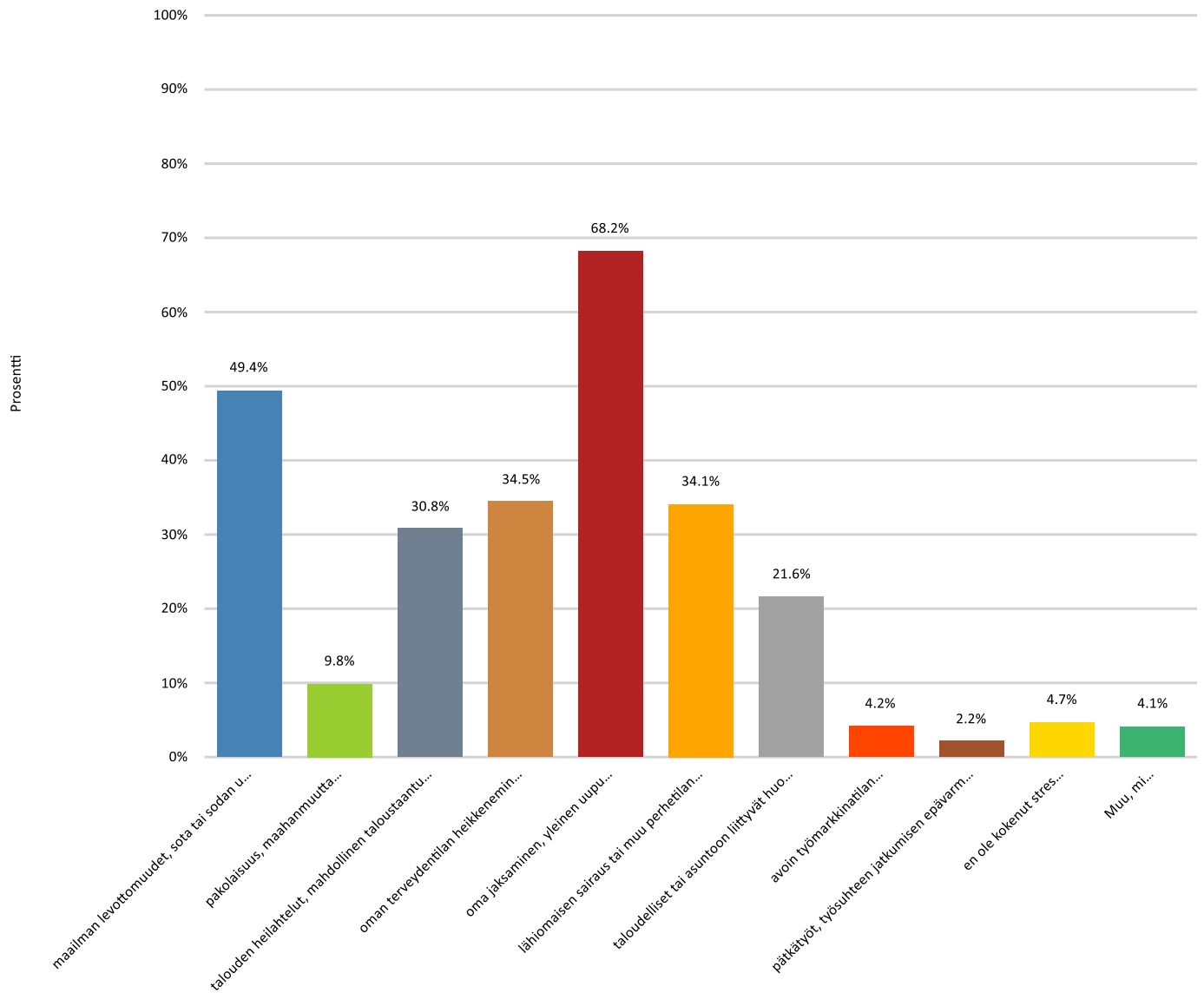
Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	37,5%
kyllä, joskus	47,9%
vain harvoin	13,6%
ei koskaan	1,5%
N	3825

54. Mitkä ovat olleet pääasialliset työhön liittyvää stressiä aiheuttavat tekijät viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana? Voit tarvittaessa merkitä useampia kohtia.

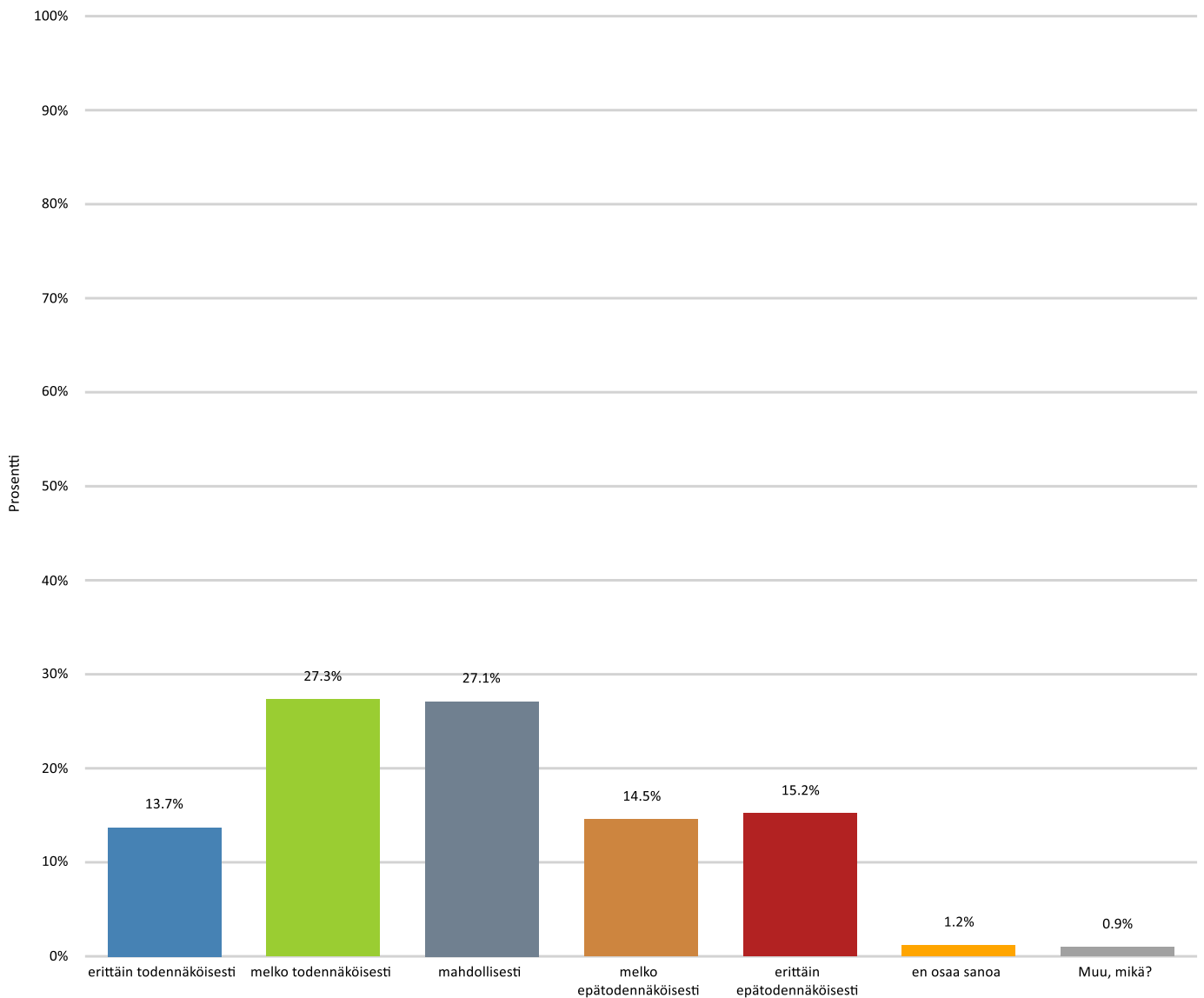
Nimi	Prosentti
en ole kokenut stressiä	1,7%
kiire, ylikuormitus	77,8%
suuret potilasmäärät	42,6%
epäselvät tavoitteet, hoitosuunnitelmat	25,9%
potilaiden tai asiakkaiden levottomuus	26,8%
korona-pandemiaan liittyvät muutokset ja riskit	48,6%
riittämättömät henkilöstöresurssit, sijaispula	75,2%
riittämättömät muut resurssit, materiaalipula	16,5%
tietokoneisiin, ohjelmistoihin tai muihin sähköisiin laitteisiin liittyvät tekijät	53,6%
ongelmat työtovereiden kanssa tai työyhteisössä	19,3%
ongelmat esimiehen kanssa	20,0%
ongelmat potilaiden tai asiakkaiden omaisten kanssa	12,8%
Muu, mikä?	9,3%
N	3830

55. Millaisia muita stressiä lisääviä tekijöitä haluat mainita hyvinvointiasi heikentävinä tekijöinä kuluneiden 12 kk aikana?

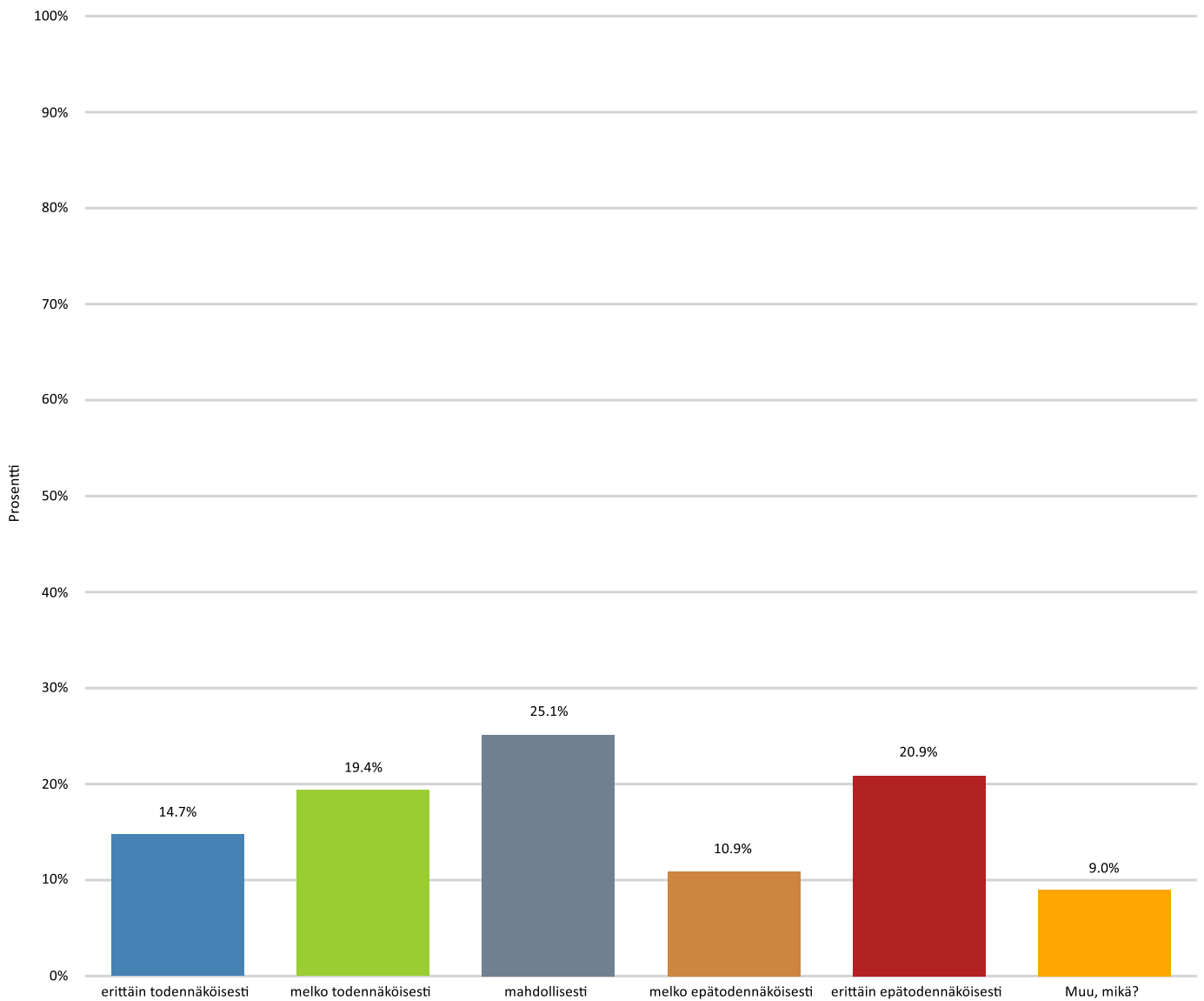
Nimi	Prosentti
maailman levottomuudet, sota tai sodan uhka	49,4%
pakolaisuus, maahanmuuttajat	9,8%
talouden heilahtelut, mahdollinen taloustaantuma	30,8%
oman terveydentilan heikkeneminen	34,5%
oma jaksaminen, yleinen uupumus	68,2%
lähiomaisen sairaus tai muu perhetilanne	34,1%
taloudelliset tai asuntoon liittyvät huolet	21,6%
avoin työmarkkinatilanne	4,2%
pätkätyöt, työsuhteen jatkumisen epävarmuus	2,2%
en ole kokenut stressiä	4,7%
Muu, mikä?	4,1%
N	3767

56. Kuinka todennäköisesti arvioit jaksavasi nykyisessä tai nykyisen tyyppisessä työssä eläkeikään asti?

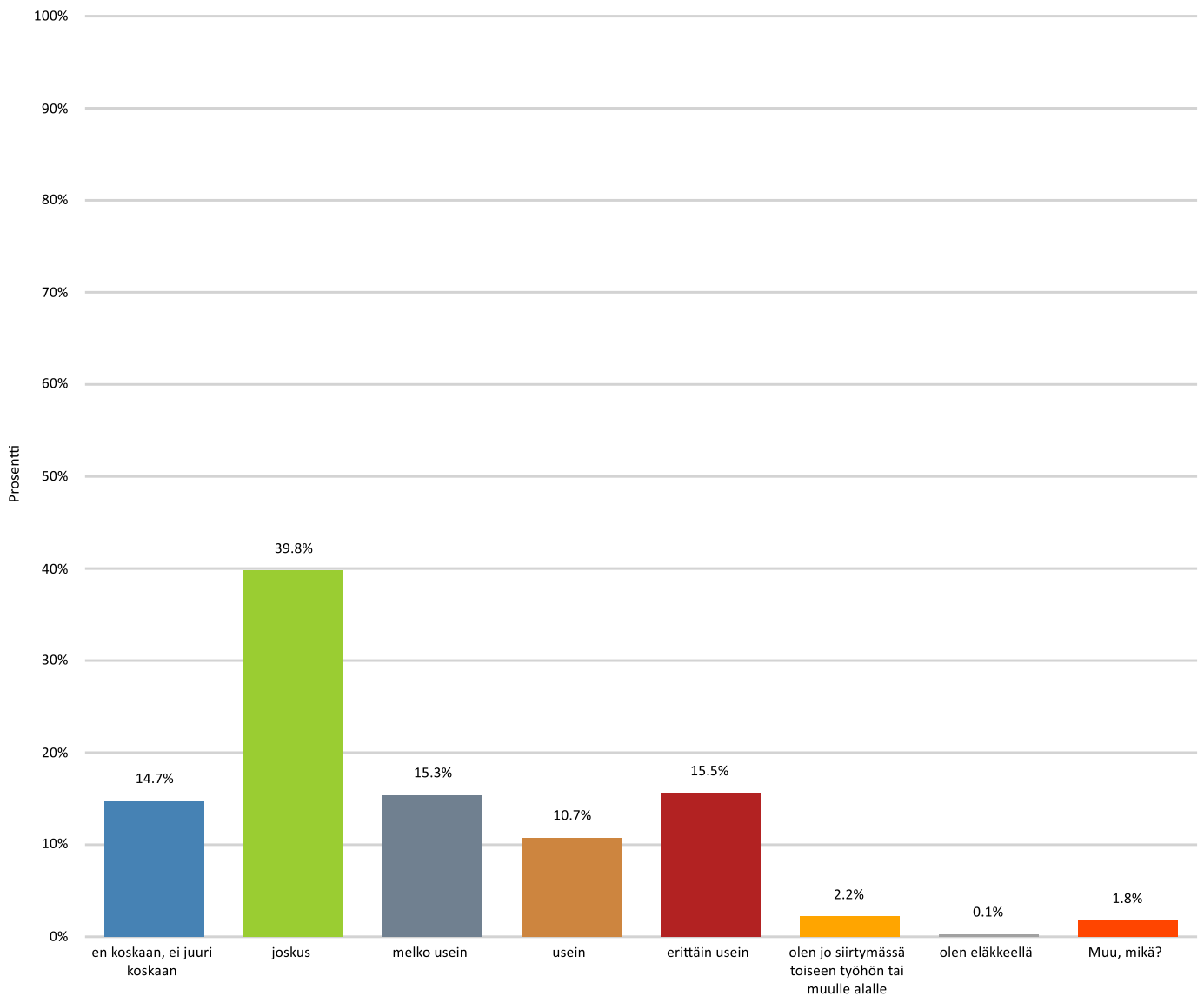
Nimi	Prosentti
erittäin todennäköisesti	13,7%
melko todennäköisesti	27,3%
mahdollisesti	27,1%
melko epätodennäköisesti	14,5%
erittäin epätodennäköisesti	15,2%
en osaa sanoa	1,2%
Muu, mikä?	0,9%
N	3826

57. Jos olet poissa työelämästä, miten todennäköisesti aiot vielä jatkaa viimeisimmässä työtehtävässäsi?

Nimi	Prosentti
erittäin todennäköisesti	14,7%
melko todennäköisesti	19,4%
mahdollisesti	25,1%
melko epätodennäköisesti	10,9%
erittäin epätodennäköisesti	20,9%
Muu, mikä?	9,0%
N	1126

58. Oletko koskaan harkinnut alanvaihtoa; jos vastaat kyllä, kuinka usein?

Nimi	Prosentti
en koskaan, ei juuri koskaan	14,7%
joskus	39,8%
melko usein	15,3%
usein	10,7%
erittäin usein	15,5%
olen jo siirtymässä toiseen työhön tai muulle alalle	2,2%
olen eläkkeellä	0,1%
Muu, mikä?	1,8%
N	3821

59. Oletko usein tekemisissä kotieläinten kanssa?

Nimi	Prosentti
ei	30,7%
eläimiä on kotona	46,2%
eläimiä ystävien tai sukulaisten luona	20,2%
eläinkontakteja muualla, esim. tallilla	2,2%
eläimiä ollut aikaisemmin, mutta ei ole enää	9,5%
mitä eläimiä?	11,4%
N	3832

60. Kuinka usein hengität tupakansavuista ilmaa sisätiloissa?

Nimi	Prosentti
ei koskaan tai hyvin harvoin	93,5%
kuukausittain	3,0%
viikoittain	2,3%
päivittäin	1,2%
N	3829

61. Tupakoitko tai oletko koskaan polttanut säännöllisesti? Tupakoinnilla tarkoitetaan tässä vähintään yhtä savuketta, sikaria, piipullista tai nuuska-annosta päivässä vähintään vuoden ajan.

Nimi	Prosentti
ei koskaan	67,6%
tupakoin säännöllisesti	5,9%
tupakoin satunnaisesti tai jaksoittain	4,6%
olen tupakoinut aikaisemmin, mutta lopettanut	21,9%
N	3826

64. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia hengitystieoireita tai silmäoireita kuluneiden 12 kk aikana?

Kysymys	Keskiarvo	N
nenän tukkoisuutta	2,66	3784
vesinuhaa	3,01	3749
sameaa nuhaa	3,68	3669
kurkkukipua	3,36	3737
käheyttä	3,08	3762
nenäverenvuotoa	3,85	3717
kuivaa yskää	3,14	3758
limaista yskää	3,66	3721
hapennälkää rasiuksessa	3,30	3721
yöyskää	3,63	3724
hengenahdistusta	3,62	3719
hengityksen vinkunaa	3,75	3729
vinkuvaa yskää	3,91	3705
polttavaa kipua hengitysteissä tai keuhkoissa	3,90	3714
silmien kutinaa, kirvelyä tai ärsytystä	2,76	3761
silmien kuivuutta	2,36	3781

65. nenän tukkoisuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	22,8%
viikoittain	19,3%
kerran, pari kuukaudessa	27,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	30,6%
N	3784

66. vesinuhaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	15,2%
viikoittain	14,1%
kerran, pari kuukaudessa	25,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	45,1%
N	3749

67. sameaa nuhaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,4%
viikoittain	4,2%
kerran, pari kuukaudessa	16,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	76,7%
N	3669

68. kurkkukipua

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	4,1%
viikoittain	9,7%
kerran, pari kuukaudessa	32,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	53,8%
N	3737

69. käheyttä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	11,2%
viikoittain	14,9%
kerran, pari kuukaudessa	29,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	44,9%
N	3762

70. nenäverenvuotoa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,6%
viikoittain	1,8%
kerran, pari kuukaudessa	9,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	87,9%
N	3717

71. kuivaa yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	9,6%
viikoittain	13,4%
kerran, pari kuukaudessa	30,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	46,8%
N	3758

72. limaista yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	3,0%
viikoittain	4,8%
kerran, pari kuukaudessa	15,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	76,4%
N	3721

73. hapennälkää rasituksessa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	8,5%
viikoittain	12,3%
kerran, pari kuukaudessa	20,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	59,1%
N	3721

74. yöskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,9%
viikoittain	5,8%
kerran, pari kuukaudessa	16,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	74,5%
N	3724

75. hengenahdistusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,8%
viikoittain	6,9%
kerran, pari kuukaudessa	16,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	74,1%
N	3719

76. hengityksen vinkunaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,8%
viikoittain	3,7%
kerran, pari kuukaudessa	12,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	82,2%
N	3729

77. vinkuvaa yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,2%
viikoittain	1,5%
kerran, pari kuukaudessa	5,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	93,0%
N	3705

78. polttavaa kipua hengitysteissä tai keuhkoissa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,5%
viikoittain	1,1%
kerran, pari kuukaudessa	5,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	92,6%
N	3714

79. silmien kutinaa, kirvelyä tai ärsytystä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	19,0%
viikoittain	19,8%
kerran, pari kuukaudessa	27,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	34,1%
N	3761

80. silmien kuivuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	32,9%
viikoittain	20,6%
kerran, pari kuukaudessa	24,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	22,1%
N	3781

81. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia yleisoireita kuluneiden 12 kk aikana?

Kysymys	Keskiarvo	N
kuumetta yli 37,5 tai vilunväreitä	3,84	3771
väsymystä, uupumusta	2,23	3800
pää tuntunut raskaalta	2,66	3787
päänsärkyä, migreeniä	3,07	3787
nivelkipuja	2,53	3803
nivelturvotusta	3,37	3769
aamujäykkyyttä nivelissä	2,62	3789
kylmäaltistukseen liittyvää valkosormisuutta	3,74	3778
lihaskipuja	2,72	3790
selkäkipuja	2,74	3798
virtsatieoireita	3,84	3776
rytmihäiriöitä	3,35	3793
rintakipuja	3,89	3770

82. kuumetta yli 37,5 tai vilunväreitä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,4%
viikoittain	1,4%
kerran, pari kuukaudessa	12,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	86,0%
N	3771

83. väsymystä, uupumusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	24,5%
viikoittain	36,6%
kerran, pari kuukaudessa	30,5%
ei koskaan, ei juuri koskaan	8,4%
N	3800

84. pää tuntunut raskaalta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	14,6%
viikoittain	29,2%
kerran, pari kuukaudessa	31,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	24,3%
N	3787

85. päänsärkyä, migreeniä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	3,4%
viikoittain	19,2%
kerran, pari kuukaudessa	44,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	33,3%
N	3787

86. nivelkipuja

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	26,0%
viikoittain	21,5%
kerran, pari kuukaudessa	25,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	26,8%
N	3803

87. nivelturvotusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	9,9%
viikoittain	8,8%
kerran, pari kuukaudessa	15,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	65,6%
N	3769

88. aamujäykkyyttä nivelissä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	27,7%
viikoittain	17,4%
kerran, pari kuukaudessa	19,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	35,1%
N	3789

89. kylmäaltistukseen liittyvää valkosormisuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,5%
viikoittain	4,4%
kerran, pari kuukaudessa	9,5%
ei koskaan, ei juuri koskaan	83,6%
N	3778

90. lihaskipuja

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	15,9%
viikoittain	23,5%
kerran, pari kuukaudessa	33,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	27,3%
N	3790

91. selkäkipuja

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	17,0%
viikoittain	19,9%
kerran, pari kuukaudessa	35,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	27,7%
N	3798

95. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia neurologisia oireita kuluneiden 12 kk aikana?

Kysymys	Keskiarvo	N
huimausta	3,41	3794
muistihäiriöitä	3,27	3790
keskittymisvaikeuksia	2,88	3801
ärtyneisyyttä	2,75	3798
vapinaa	3,86	3782
puutumista tai pistelyä raajoissa	3,17	3798
lihasnykinää	3,75	3778
unihäiriöitä	2,51	3809

96. huimausta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,7%
viikoittain	9,5%
kerran, pari kuukaudessa	31,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	55,8%
N	3794

97. muistihäiriöitä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	6,2%
viikoittain	14,5%
kerran, pari kuukaudessa	25,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	53,9%
N	3790

98. keskittymisvaikeuksia

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	10,8%
viikoittain	22,8%
kerran, pari kuukaudessa	33,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	32,5%
N	3801

99. ärtyneisyyttä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	9,1%
viikoittain	28,3%
kerran, pari kuukaudessa	40,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	21,9%
N	3798

103. unihäiriöitä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	16,1%
viikoittain	34,1%
kerran, pari kuukaudessa	32,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	16,9%
N	3809

104. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia vatsaoireita kuluneiden 12 kk aikana?

Kysymys	Keskiarvo	N
ruokahaluttomuus	3,75	3802
pahoinvointi	3,74	3799
oksentelu	3,97	3791
vatsakivut	3,42	3788
ripuli, löysät ulosteet	3,27	3805
verta ulosteessa	3,94	3788
ummetusta	3,42	3797

112. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia iho-oireita kuluneiden 12 kk aikana?

Kysymys	Keskiarvo	N
kasvojen ihon kuivuus tai punoitus	2,87	3804
käsien ihon kuivuus, kutina tai punoitus	2,59	3806
nokkosrokko, urtikaria	3,84	3794
mustelmia ilman vammaa/kolhuja	3,70	3798
psoriasis	3,92	3792
punajäkälä iholla tai suussa	3,93	3792
sieni-ihottuma	3,92	3782

113. kasvojen ihon kuivuus tai punoitus

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	17,7%
viikoittain	18,0%
kerran, pari kuukaudessa	24,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	40,3%
N	3804

114. käsien ihon kuivuus, kutina tai punoitus

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	22,7%
viikoittain	23,3%
kerran, pari kuukaudessa	25,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	28,1%
N	3806

120. Onko sinulla ollut hengitystietulehduksia kuluneiden 12 kk aikana? Jos vastaat 'kyllä', arvioi kuinka monta tulehdusta yhteensä / vuosi

	0	1	2	3	4	5	6 tai enemmän	N
kuumeeton flunssa, nuha	28,8%	27,1%	22,4%	10,8%	6,5%	2,4%	2,9%	3757
nuhakuume	53,5%	27,4%	12,2%	4,0%	1,9%	0,6%	0,7%	3724
angiina	97,4%	1,5%	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	0,7%	3720
välikorvantulehdus	94,6%	3,5%	0,9%	0,2%	0,2%	0,0%	0,8%	3727
poskiontelon tulehdus, sinuiitti	79,6%	12,0%	4,6%	1,7%	0,9%	0,2%	1,1%	3729
kurkunpääntulehdus, laryngiitti	88,7%	7,1%	2,2%	0,8%	0,4%	0,1%	0,8%	3723
keuhkoputkentulehdus, bronkiitti	86,0%	9,6%	2,5%	0,8%	0,4%	0,2%	0,8%	3730
keuhkokuume	97,6%	1,5%	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,8%	3722
oksennustauti, ripulitauti	69,4%	21,7%	6,1%	1,4%	0,5%	0,1%	1,0%	3741
influenssa	91,4%	6,1%	1,3%	0,3%	0,2%	0,0%	0,8%	3724
silmätulehdus	84,4%	10,8%	2,9%	0,8%	0,3%	0,1%	0,9%	3718
koronainfektio, Cov-19	39,4%	57,0%	3,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,2%	3777
jokin muu infektio	83,6%	11,1%	3,0%	1,0%	0,4%	0,1%	1,2%	3527

134. Kuinka monta kertaa olet käynyt lääkärin vastaanotolla infektiosairauksien vuoksi kuluneiden 12 kk aikana? Jos et muista tarkkaa lukumäärää, arvio riittää.

Nimi	Prosentti
0 kertaa	52,5%
1 kertaa	21,7%
2 kertaa	13,3%
3 kertaa	5,6%
4 kertaa	3,2%
5 kertaa	1,6%
6 kertaa	1,0%
7 kertaa	0,2%
8 kertaa	0,3%
9 kertaa	0,1%
10 kertaa tai useammin	0,5%
N	3830

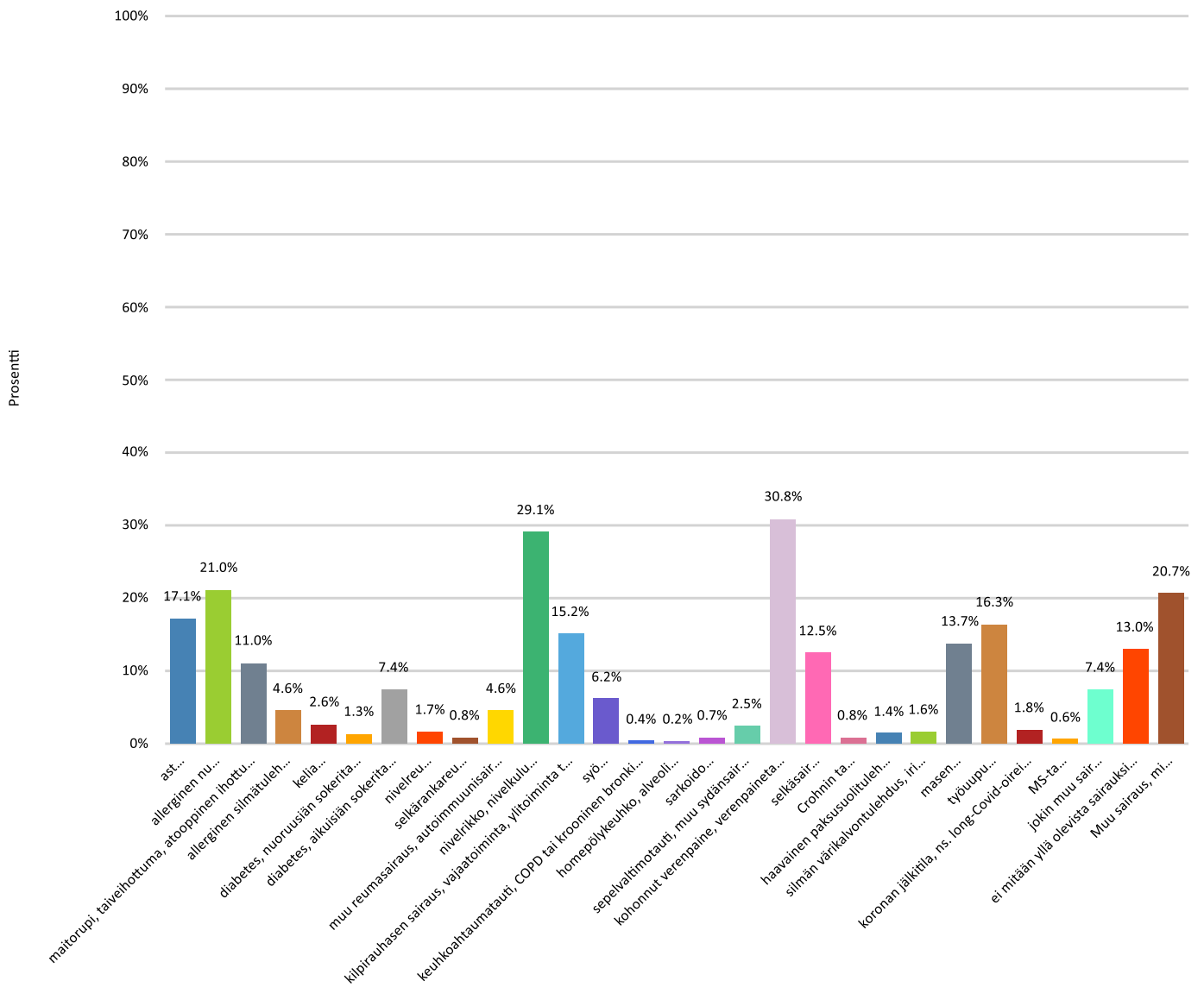
135. Kuinka monta kertaa olet saanut antibioottihoidon infektiosairauksien vuoksi kuluneiden 12 kk aikana? Jos et muista tarkkaa lukumäärää, arvio riittää.

Nimi	Prosentti
0 kertaa	73,3%
1 kerran	17,5%
2 kertaa	6,3%
3 kertaa	1,5%
4 kertaa	0,8%
5 kertaa	0,2%
6 kertaa	0,2%
7 kertaa	0,1%
8 kertaa	0,0%
9 kertaa	0,0%
10 kertaa tai enemmän	0,0%
N	3829

136. Kuinka monta päivää olet ollut poissa työstä tai hoitamatta tavanomaisia tehtäviäsi hengitystieoireiden tai infektioiden vuoksi kuluneiden 12 kk aikana? Matkojen tai muiden syiden vuoksi tapahtunutta poissaoloa ei lasketa mukaan. Arvio riittää.

Nimi	Prosentti
ei yhtään päivää	19,3%
1-3 päivää	17,9%
4-7 päivää	28,3%
8-14 päivää	23,1%
15-25 päivää	9,1%
yli 25 päivää	2,2%
en osaa sanoa	0,1%
N	3822

138. Onko sinulla tai onko sinulla ollut jokin lääkärin toteama sairaus tai tila?

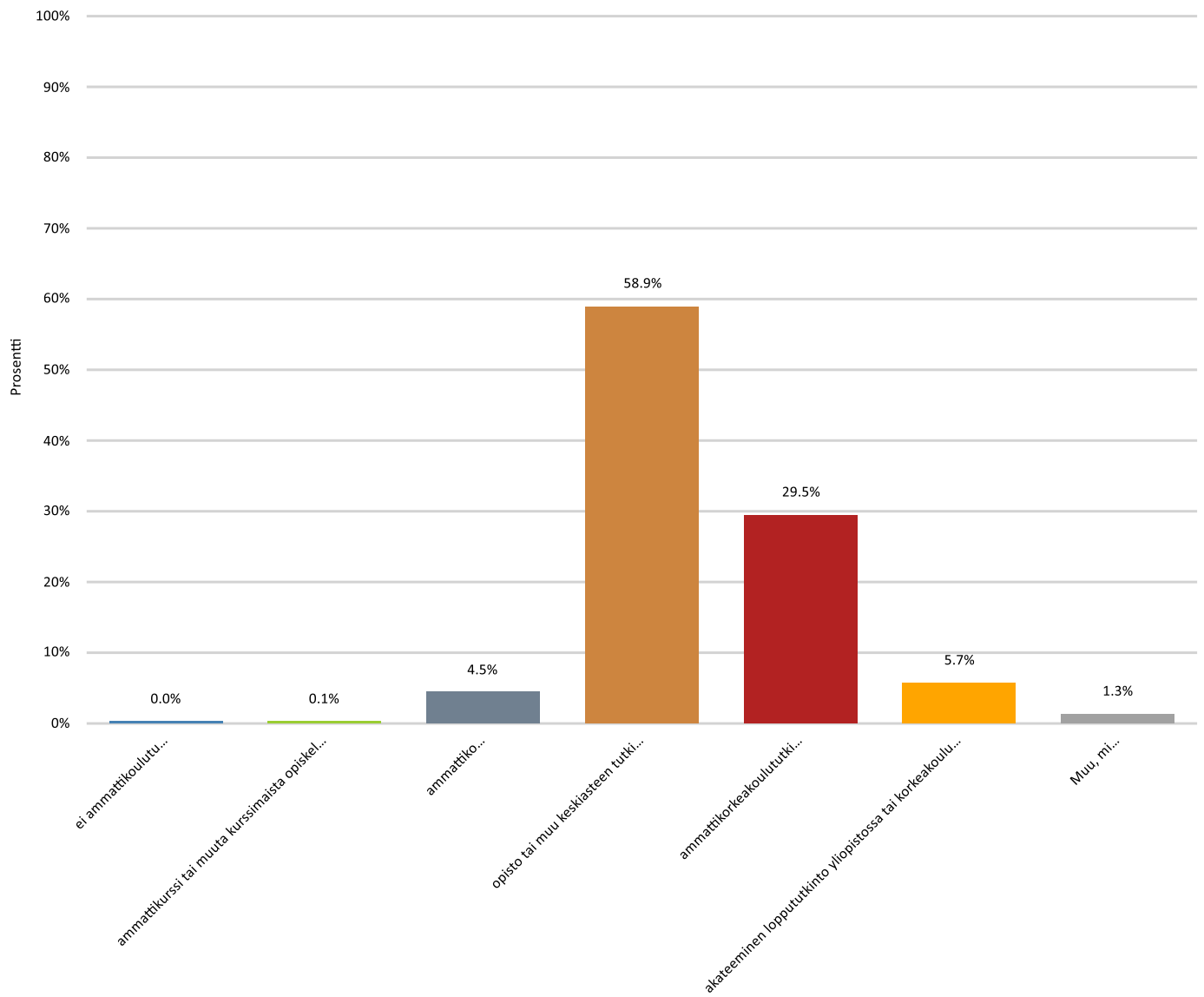

Nimi	Prosentti
astma	17,1%
allerginen nuha	21,0%
maitorupi, taiveihottuma, atooppinen ihottuma	11,0%
allerginen silmätulehdus	4,6%
keliakia	2,6%
diabetes, nuoruusiän sokeritauti	1,3%
diabetes, aikuisiän sokeritauti	7,4%
nivelreuma	1,7%
selkärankareuma	0,8%
muu reumasairaus, autoimmuunisairaus	4,6%
nivelrikko, nivelkuluma	29,1%
kilpirauhasen sairaus, vajaatoiminta, ylitoiminta tms.	15,2%
syöpä	6,2%
keuhkohtaumatauti, COPD tai krooninen bronkiitti	0,4%
homepölykeuhko, alveoliitti	0,2%
sarkoidoosi	0,7%
sepelvaltimotauti, muu sydänsairaus	2,5%
kohonnut verenpaine, verenpainetauti	30,8%
selkäsairaus	12,5%
Crohnin tauti	0,8%
haavainen paksusuolitulehdus	1,4%
silmän värikalvontulehdus, iriitti	1,6%
masennus	13,7%
työuupumus	16,3%
koronan jälkitila, ns. long-Covid-oireisto	1,8%
MS-tauti	0,6%
jokin muu sairaus	7,4%
ei mitään yllä olevista sairauksista	13,0%
Muu sairaus, mikä?	20,7%
N	3678

139. Käytätkö lääkkeitä?

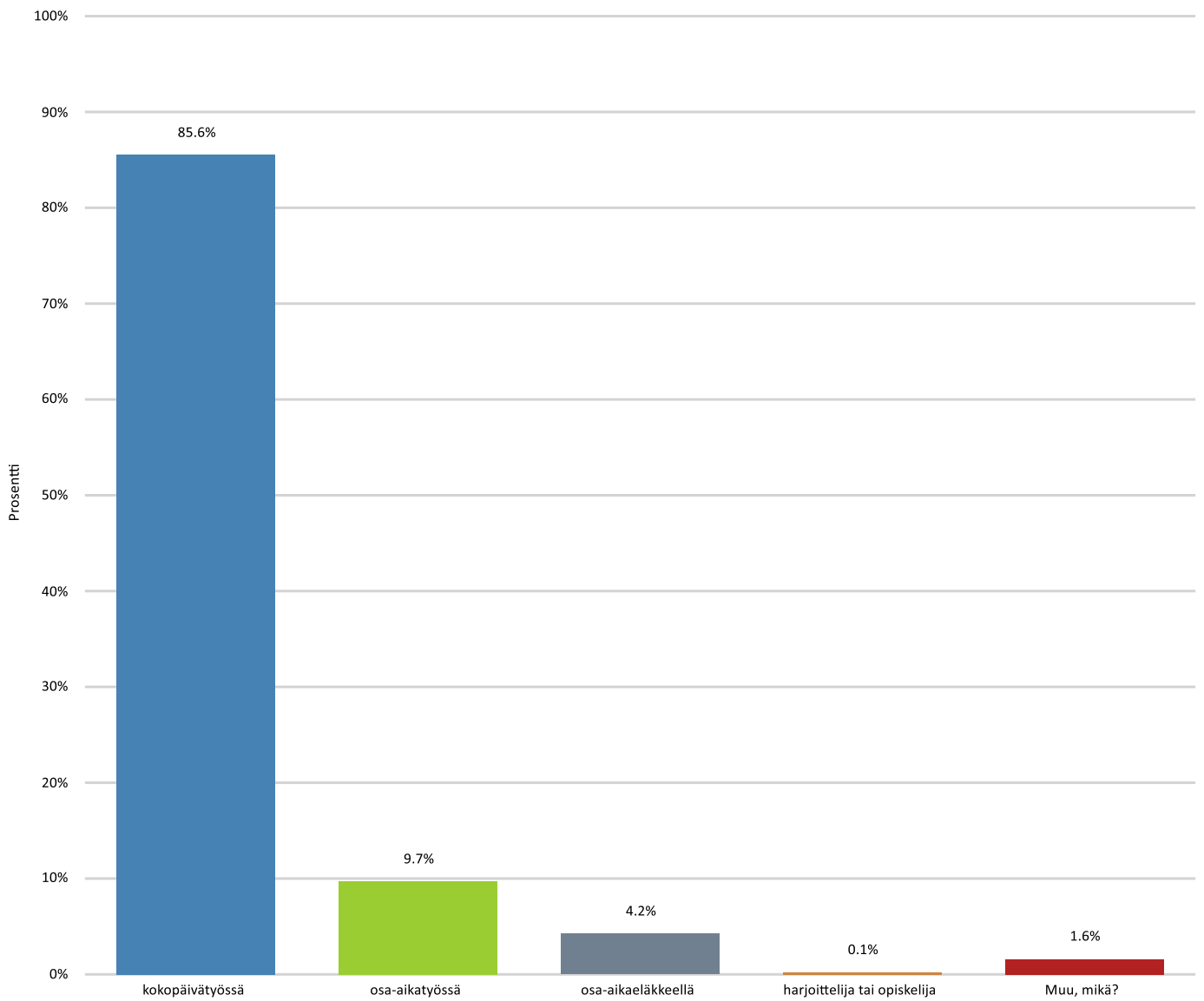
Nimi	Prosentti
ei	13,3%
kyllä, tarvittaessa	22,7%
kyllä, jaksoittain tai kausittain	4,1%
kyllä, jatkuvasti	61,4%
Lääke ja käyttötarkoitus:	45,5%
N	3818

142. Millainen on ammattikoulutuksesi?

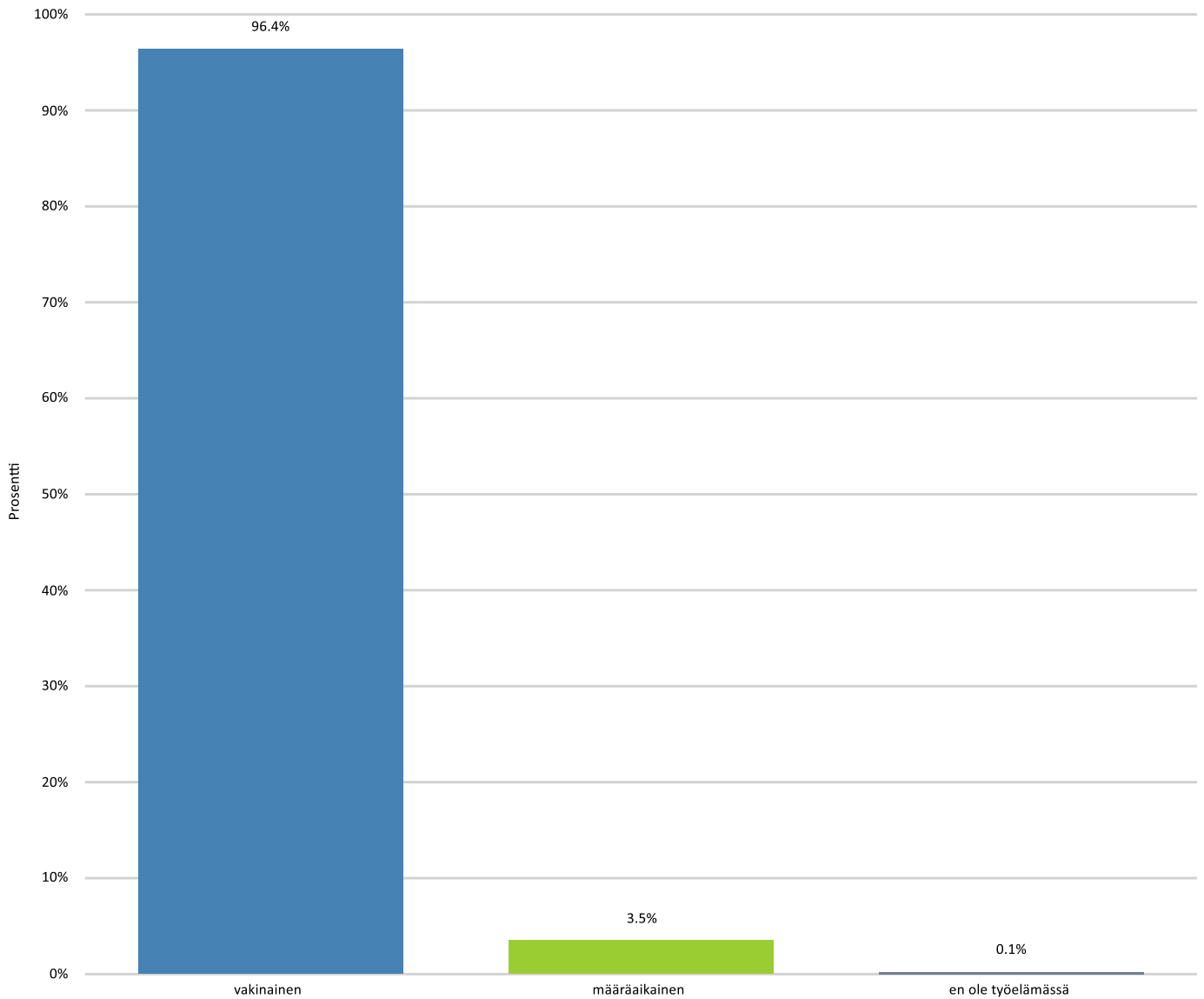

Nimi	Prosentti
ei ammattikoulutusta	0,0%
ammattikurssi tai muuta kurssimaista opiskelua	0,1%
ammattikoulu	4,5%
opisto tai muu keskiasteen tutkinto	58,9%
ammattikorkeakoulututkinto	29,5%
akateeminen loppututkinto yliopistossa tai korkeakoulussa	5,7%
Muu, mikä?	1,3%
N	3820

143. Työskentelekö

Nimi	Prosentti
kokopäivätyössä	85,6%
osa-aikatyössä	9,7%
osa-aikaeläkkeellä	4,2%
harjoittelija tai opiskelija	0,1%
Muu, mikä?	1,6%
N	3828

144. Onko työsopimuksesi?

Nimi	Prosentti
vakinainen	96,4%
määräaikainen	3,5%
en ole työelämässä	0,1%
N	3823

145. Oletko kohdannut työssä häirintää tai epäasiallista kohtelua?

Nimi	Prosentti
en koskaan	22,4%
satunnaisesti	65,0%
usein	9,3%
jatkuvasti	1,9%
Muu, mikä?	1,4%
N	3832

146. Jos vastasit myöntävästi edelliseen kysymykseen, kuka on toteuttanut häirintää tai epäasiallista kohtelua?

Nimi	Prosentti
potilas tai asiakas	57,4%
potilaan tai asiakkaan huoltaja tai muu omainen	29,9%
työtoveri	41,5%
esimies	32,4%
muu työntekijä työpaikalla	9,4%
Muu, mikä?	2,0%
N	2970

147. Henkisellä väkivallalla tarkoitetaan jatkuvaa, toistuvaa kiusaamista, sortamista tai loukkaavaa kohtelua. Oletko tällä hetkellä tai oletko aikaisemmin tuntenut olevasi henkisen väkivallan ja kiusaamisen kohteena omassa työssäsi?

Nimi	Prosentti
ei	66,3%
kyllä, tällä hetkellä	6,8%
kyllä aiemmin, mutta ei enää	26,8%
N	3817

148. Oletko työssäsi joutunut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana fyysisen väkivallan tai uhkailun kohteeksi?

Nimi	Prosentti
en	75,4%
kyllä, uhkailun kohteeksi	14,0%
kyllä, myös väkivallan kohteeksi	10,6%
N	3826

149. Kuinka monta kertaa olet viimeksi kuluneiden 12 kk aikana saanut työssäsi ihon läpäisevän, silmiin tai limakalvolle sylki-, purema- tai verikontaktin potilaasta tai asiakkaasta (esim. neulanpisto, viiltohaava, roiskeet silmään, purema tms.)?

Nimi	Prosentti
en kertaakaan	85,8%
1-5 kertaa	13,2%
6-10 kertaa	0,5%
yli 10 kertaa	0,5%
N	3827

150. Onko rokotussuojasi ajan tasalla?

Nimi	Prosentti
kyllä	95,7%
ei	1,2%
en tiedä	2,4%
en halua sanoa	0,8%
N	3829

151. Pidätkö työsidosnaisuuttasi tällä hetkellä

Nimi	Prosentti
liian vähäisenä	7,7%
sopivana	63,0%
liian suurena	28,6%
en ole työelämässä	0,6%
N	3791

152. Pidätkö työtäsi tällä hetkellä

Nimi	Prosentti
erittäin mielekkäänä	25,4%
jossain määrin mielekkäänä	53,4%
jossain määrin epämielikkäänä	17,1%
täysin epämielikkäänä	3,6%
en ole työelämässä	0,6%
N	3830

153. Millaista palautetta saat esimieheltä ja työtovereilta?

Nimi	Prosentti
työskentelen yksin	2,0%
en saa mitään palautetta	18,2%
enimmäkseen myönteistä palautetta	65,2%
tasapuolisesti myönteistä ja kielteistä palautetta	11,1%
enimmäkseen kielteistä palautetta	3,1%
en ole työelämässä	0,5%
N	3828

154. Millaista palautetta saat potilailta, asiakkailta (lapsilta tai omaisilta)?

Nimi	Prosentti
työskentelen yksin	1,9%
en saa mitään palautetta	6,2%
enimmäkseen myönteistä palautetta	79,2%
tasapuolisesti myönteistä ja kielteistä palautetta	11,1%
enimmäkseen kielteistä palautetta	1,1%
en ole työelämässä	0,5%
N	3816

155. Onko lähityöyhteisösi ilmapiiri

Nimi	Prosentti
erittäin hyvä	17,1%
hyvä	53,6%
kohtalainen	24,5%
huono	4,0%
työskentelen yksin / en ole työelämässä	0,7%
N	3828

156. Miten tulet työssäsi toimeen työtovereittesi kanssa?

Nimi	Prosentti
erittäin hyvin	33,9%
hyvin	56,3%
kohtalaisesti	8,8%
huonosti	0,2%
työskentelen yksin / en ole työelämässä	0,8%
N	3830

157. Miten tulet työssäsi toimeen esimiehesi kanssa?

Nimi	Prosentti
erittäin hyvin	28,8%
hyvin	49,5%
kohtalaisesti	18,2%
huonosti	3,3%
työskentelen yksin tai olen esimiesasemassa	0,3%
N	3822

158. Tunnetko olevasi työssäsi yksin?

Nimi	Prosentti
en koskaan	30,3%
joskus	53,7%
usein	13,7%
aina	1,9%
en ole työelämässä	0,4%
N	3829

159. Onko sinulla mahdollisuus neuvotella työtovereittesi kanssa työhön liittyvistä pulmista?

Nimi	Prosentti
riittävästi	68,2%
liian vähän	30,1%
ei lainkaan	1,3%
en ole työelämässä	0,4%
N	3826

160. Onko sinun vaikea tehdä päätöksiä työssäsi?

Nimi	Prosentti
ei koskaan	27,0%
joskus	69,9%
usein	2,6%
aina	0,1%
en ole työelämässä	0,4%
N	3831

161. Miten paljon voit vaikuttaa seuraaviin asioihin työssäsi?

Kysymys	Keskiarvo	N
siihen, mitä työtehtäviisi kuuluu	2,91	3819
siihen, missä järjestyksessä teet työsi	2,30	3825
ajankäyttöösi	2,56	3822
työmenetelmiisi	2,29	3820
siihen miten työt jaetaan työntekijöiden kesken	2,80	3819
siihen, keiden kanssa työskentelet	3,38	3823
laite- ja materiaalihankintoihin	3,21	3822

162. siihen, mitä työtehtäviisi kuuluu

Nimi	Prosentti
paljon	5,4%
melko paljon	21,8%
jonkin verran	49,4%
ei lainkaan	23,4%
N	3819

163. siihen, missä järjestyksessä teet työsi

Nimi	Prosentti
paljon	21,3%
melko paljon	33,8%
jonkin verran	38,1%
ei lainkaan	6,8%
N	3825

164. ajankäyttöösi

Nimi	Prosentti
paljon	13,9%
melko paljon	27,7%
jonkin verran	47,4%
ei lainkaan	11,0%
N	3822

165. työmenetelmiisi

Nimi	Prosentti
paljon	19,5%
melko paljon	37,3%
jonkin verran	38,0%
ei lainkaan	5,3%
N	3820

166. siihen miten työt jaetaan työntekijöiden kesken

Nimi	Prosentti
paljon	7,0%
melko paljon	24,1%
jonkin verran	51,0%
ei lainkaan	17,9%
N	3819

167. siihen, keiden kanssa työskentelet

Nimi	Prosentti
paljon	4,0%
melko paljon	9,7%
jonkin verran	31,0%
ei lainkaan	55,3%
N	3823

168. laite- ja materiaalihankintoihin

Nimi	Prosentti
paljon	2,7%
melko paljon	11,5%
jonkin verran	48,0%
ei lainkaan	37,8%
N	3822

169. Tuntuuko sinusta siltä, että joudut omaksumaan kohtuuttoman paljon uusia asioita selviytyäksesi työtehtävistä tai kehittyäksesi niissä?

Nimi	Prosentti
jatkuvasti / erittäin usein	12,6%
melko usein	21,3%
silloin tällöin	35,9%
melko harvoin	24,9%
ei koskaan	4,9%
en ole työelämässä	0,4%
N	3824

170. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten valmiuksiasi työssäsi?

Nimi	Prosentti
tarvitsisin lisäkoulutusta selvitäkseni hyvin työtehtävistäni	17,5%
työtehtäväni vastaavat hyvin tämän hetkisiä valmiuksiani	60,3%
minulla olisi valmiuksia selviytyä vaativammistakin tehtävistä	21,6%
en ole työelämässä	0,6%
N	3813

171. Kuinka paljon seuraavia seikkoja / asioita esiintyy työyksikössäsi?

Kysymys	Keskiarvo	N
kilpailuhenkeä	3,23	3810
esimiesten ja alaisten välisiä ristiriitoja	2,94	3817
työntekijöiden välisiä ristiriitoja	3,05	3812
eri henkilöstöryhmien välisiä ristiriitoja	3,12	3808

172. kilpailuhenkeä

Nimi	Prosentti
paljon	3,4%
melko paljon	8,6%
jonkin verran	49,2%
ei lainkaan	38,8%
N	3810

173. esimiesten ja alaisten välisiä ristiriitoja

Nimi	Prosentti
paljon	7,0%
melko paljon	14,0%
jonkin verran	56,7%
ei lainkaan	22,3%
N	3817

174. työntekijöiden välisiä ristiriitoja

Nimi	Prosentti
paljon	2,8%
melko paljon	10,3%
jonkin verran	66,5%
ei lainkaan	20,4%
N	3812

175. eri henkilöstöryhmien välisiä ristiriitoja

Nimi	Prosentti
paljon	2,2%
melko paljon	9,6%
jonkin verran	62,1%
ei lainkaan	26,1%
N	3808

176. Onko työtahti / työkuormitus kahden viime vuoden aikana mielestäsi

Nimi	Prosentti
lisääntynyt huomattavasti	54,3%
lisääntynyt jonkin verran	34,4%
pysynyt ennallaan	8,3%
keventynyt jonkin verran	2,1%
keventynyt huomattavasti	0,8%
en ole työelämässä	0,2%
N	3830

177. Miksi työkuormitus on mielestäsi lisääntynyt? Voit jättää kysymyksen tyhjäksi, jos kuormitus ei ole mielestäsi lisääntynyt.

Kysymys	Keskiarvo	N
potilaiden / asiakkaiden / hoidettavien lasten määrä on kasvanut	1,24	3351
työtehtävien alue on laajentunut mm. sote-uudistuksenvuoksi	1,49	3291
työtehtävät ovat vaikeutuneet	1,44	3374
uuden tiedon omaksumisvaatimukset ovat kasvaneet	1,25	3435
henkilöstöä on vähemmän suhteessa työmäärään	1,16	3495
tietokoneet ja muut etätöön edellyttämät laitteet ja ohjelmat ovat lisänneet työmäärää	1,27	3435
korona-pandemian eristysmääräykset / sulkutoimet ovat lisänneet työmäärää	1,20	3485
korona-pandemian ohjeet ja määräykset ovat epäselviä ja ristiriitaisia sekä huonosti ennakoitavissa	1,34	3429
poissaoloihin on vaikea saada sijaisia	1,06	3529
hengityssuojainten käyttö vaikeuttaa kommunikointia	1,21	3506
karanteenimääräyksistä aiheutuu paljon ylimääräistä työtä	1,27	3401

178. potilaiden / asiakkaiden / hoidettavien lasten määrä on kasvanut

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	72,0%
ei pidä paikkaansa	22,1%
Muu, mikä?	5,8%
N	3351

179. työtehtävien alue on laajentunut mm. sote-uudistuksen vuoksi

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	50,3%
ei pidä paikkaansa	47,6%
Muu, mikä?	2,1%
N	3291

180. työtehtävät ovat vaikeutuneet

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	55,6%
ei pidä paikkaansa	43,3%
Muu, mikä?	1,1%
N	3374

181. uuden tiedon omaksumisvaatimukset ovat kasvaneet

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	74,5%
ei pidä paikkaansa	25,0%
Muu, mikä?	0,4%
N	3435

182. henkilöstöä on vähemmän suhteessa työmäärään

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	83,1%
ei pidä paikkaansa	15,9%
Muu, mikä?	1,0%
N	3495

183. tietokoneet ja muut etätöön edellyttämät laitteet ja ohjelmat ovat lisänneet työmäärää

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	72,4%
ei pidä paikkaansa	27,0%
Muu, mikä?	0,6%
N	3435

184. korona-pandemian eristysmääräykset / sulkutoimet ovat lisänneet työmäärää

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	79,3%
ei pidä paikkaansa	20,2%
Muu, mikä?	0,5%
N	3485

185. korona-pandemian ohjeet ja määräykset ovat epäselviä ja ristiriitaisia sekä huonosti ennakoitavissa

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	65,0%
ei pidä paikkaansa	34,1%
Muu, mikä?	0,8%
N	3429

186. poissaoloihin on vaikea saada sijaisia

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	92,5%
ei pidä paikkaansa	5,7%
Muu, mikä?	1,8%
N	3529

187. hengityssuojainten käyttö vaikeuttaa kommunikointia

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	79,0%
ei pidä paikkaansa	20,4%
Muu, mikä?	0,5%
N	3506

188. karanteenimääräyksistä aiheutuu paljon ylimääräistä työtä

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	72,7%
ei pidä paikkaansa	26,4%
Muu, mikä?	0,9%
N	3401

189. Jos joudut jäämään äkillisesti pois työstä (esim. oman sairautesi, karanteenin tai lapsen sairauden vuoksi), miten työsi yleensä hoidetaan poissa ollessasi?

Nimi	Prosentti
en ole joutunut jäämään pois työstä	6,9%
tilalleni palkataan sijainen	19,5%
työt jaetaan työtovereiden kesken	47,7%
hoidan työt itse palattuani töihin	19,4%
teen osan työstä etänä tai sairausloman aikana	4,1%
työt jäävät kokonaan tekemättä	2,4%
N	3821

190. Onko työsi ruumiillisesti

Nimi	Prosentti
kevyttä	21,8%
melko kevyttä	21,9%
jonkin verran rasittavaa	25,6%
melko rasittavaa	20,5%
hyvin rasittavaa	9,9%
en ole työelämässä	0,3%
N	3834

191. Sisältyykö työhösi kumarassa tai selkä muuten hankalassa asennossa työskentelyä

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	17,4%
päivittäin yli 4 tuntia	14,2%
päivittäin 1-4 tuntia	28,9%
päivittäin alle tunti	13,0%
muutamana päivänä viikossa yli 4 tuntia	1,6%
muutamana päivänä viikossa 1-4 tuntia	5,8%
vain satunnaisesti	18,8%
en ole työelämässä	0,3%
N	3831

192. Millaisena koet seuraavat vaarat työssäsi?

Kysymys	Keskiarvo	N
tapaturmavaara	2,31	3812
väkivallan kohteeksi joutumisen vaara	2,25	3816
ammattitaudin vaara	2,41	3812
sairauksien tartuntavaara	1,91	3815
käsi-ihottumaan sairastumisvaara (desinfektioaineet)	2,28	3813
kulumasairauden tai rasitusvamman vaara	1,94	3811
vakava työuupuminen	1,77	3816
masennuksen tai muun mielenterveysongelman vaara	2,17	3810
tapaturman tai vahingon aiheuttaminen potilaalle/ asiakkaalle/ lapselle	2,30	3807
arvokkaan laitteen rikkoutuminen	2,64	3805
jokin muu vaara	2,77	2754

193. tapaturmavaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	8,8%
ajattelen silloin tällöin	51,3%
en koe vaarana lainkaan	39,6%
Muu, mikä?	0,3%
N	3812

194. väkivallan kohteeksi joutumisen vaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	11,4%
ajattelen silloin tällöin	52,3%
en koe vaarana lainkaan	36,2%
Muu, mikä?	0,2%
N	3816

195. ammattitaudin vaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	9,8%
ajattelen silloin tällöin	39,7%
en koe vaarana lainkaan	50,2%
Muu, mikä?	0,3%
N	3812

196. sairauksien tartuntavaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	28,1%
ajattelen silloin tällöin	52,8%
en koe vaarana lainkaan	19,0%
Muu, mikä?	0,0%
N	3815

197. käsi-ihottumaan sairastumisvaara (desinfektioaineet)

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	17,4%
ajattelen silloin tällöin	37,3%
en koe vaarana lainkaan	45,1%
Muu, mikä?	0,2%
N	3813

198. kulumasairauden tai rasitusvamman vaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	33,0%
ajattelen silloin tällöin	39,6%
en koe vaarana lainkaan	27,2%
Muu, mikä?	0,2%
N	3811

199. vakava työuupuminen

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	40,4%
ajattelen silloin tällöin	42,5%
en koe vaarana lainkaan	17,0%
Muu, mikä?	0,1%
N	3816

200. masennuksen tai muun mielenterveysongelman vaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	21,5%
ajattelen silloin tällöin	40,1%
en koe vaarana lainkaan	38,2%
Muu, mikä?	0,1%
N	3810

201. tapaturman tai vahingon aiheuttaminen potilaalle/ asiakkaalle/ lapselle

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	10,5%
ajattelen silloin tällöin	49,0%
en koe vaarana lainkaan	40,1%
Muu, mikä?	0,3%
N	3807

202. arvokkaan laitteen rikkoutuminen

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	4,0%
ajattelen silloin tällöin	28,2%
en koe vaarana lainkaan	67,6%
Muu, mikä?	0,2%
N	3805

203. jokin muu vaara

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	2,3%
ajattelen silloin tällöin	17,3%
en koe vaarana lainkaan	76,6%
Muu, mikä?	3,8%
N	2754

205. Mikä työssäsi aiheuttaa sinulle stressiä?

Kysymys	Keskiarvo	N
liiallinen työmäärä	2,74	3794
kiire	2,79	3796
vastuu	2,59	3795
työn jatkuvat keskeytykset	2,77	3794
"vaikeat" potilaat / asiakkaat / lapset	2,31	3787
"vaikeat" tai kuormittavat potilaan / asiakkaan / lapsen huoltajat tai omaiset	2,08	3782
hallinnolliset tehtävät, byrokratia	2,12	3782
työolot	2,24	3780
melu, häiriöt	2,18	3786
turvallisuus, järjestyshäiriöt	1,56	3781
epävarmuus työn jatkuvuudesta	1,28	3791
korona-pandemia	2,14	3791
sota, sodan uhka tai levottomuudet lähialueilla	1,87	3792
pakolaisuus, joka voi heijastua Suomeen	1,58	3773
matala palkka suhteessa työn vaativuuteen	3,17	3803
ei mikään edellä mainituista	1,28	1234

206. liiallinen työmäärä

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	9,5%
jonkin verran	37,2%
melko paljon	22,6%
paljon	30,1%
Muu, mikä?	0,6%
N	3794

207. kiire

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	8,2%
jonkin verran	36,5%
melko paljon	23,1%
paljon	32,1%
Muu, mikä?	0,1%
N	3796

208. vastuu

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	15,2%
jonkin verran	36,2%
melko paljon	22,7%
paljon	25,9%
Muu, mikä?	0,1%
N	3795

209. työn jatkuvat keskeytykset

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	12,0%
jonkin verran	31,7%
melko paljon	23,1%
paljon	33,0%
Muu, mikä?	0,1%
N	3794

210. "vaikeat" potilaat / asiakkaat / lapset

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	20,7%
jonkin verran	43,7%
melko paljon	19,0%
paljon	16,5%
Muu, mikä?	0,1%
N	3787

211. "vaikeat" tai kuormittavat potilaan / asiakkaan / lapsen huoltajat tai omaiset

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	30,0%
jonkin verran	43,5%
melko paljon	14,6%
paljon	11,8%
Muu, mikä?	0,1%
N	3782

12. hallinnolliset tehtävät, byrokratia

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	31,6%
jonkin verran	38,3%
melko paljon	16,8%
paljon	13,1%
Muu, mikä?	0,1%
N	3782

213. työolot

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	23,7%
jonkin verran	42,6%
melko paljon	19,9%
paljon	13,7%
Muu, mikä?	0,2%
N	3780

214. melu, häiriöt

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	29,3%
jonkin verran	38,4%
melko paljon	17,2%
paljon	14,9%
Muu, mikä?	0,2%
N	3786

215. turvallisuus, järjestyshäiriöt

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	56,9%
jonkin verran	33,4%
melko paljon	6,7%
paljon	3,0%
Muu, mikä?	0,1%
N	3781

216. epävarmuus työn jatkuvuudesta

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	81,0%
jonkin verran	12,8%
melko paljon	3,2%
paljon	2,9%
Muu, mikä?	0,1%
N	3791

217. korona-pandemia

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	25,1%
jonkin verran	47,1%
melko paljon	16,7%
paljon	11,1%
Muu, mikä?	0,0%
N	3791

218. sota, sodan uhka tai levottomuudet lähialueilla

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	36,9%
jonkin verran	45,5%
melko paljon	11,2%
paljon	6,3%
Muu, mikä?	0,1%
N	3792

219. pakolaisuus, joka voi heijastua Suomeen

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	54,4%
jonkin verran	36,0%
melko paljon	6,5%
paljon	3,0%
Muu, mikä?	0,0%
N	3773

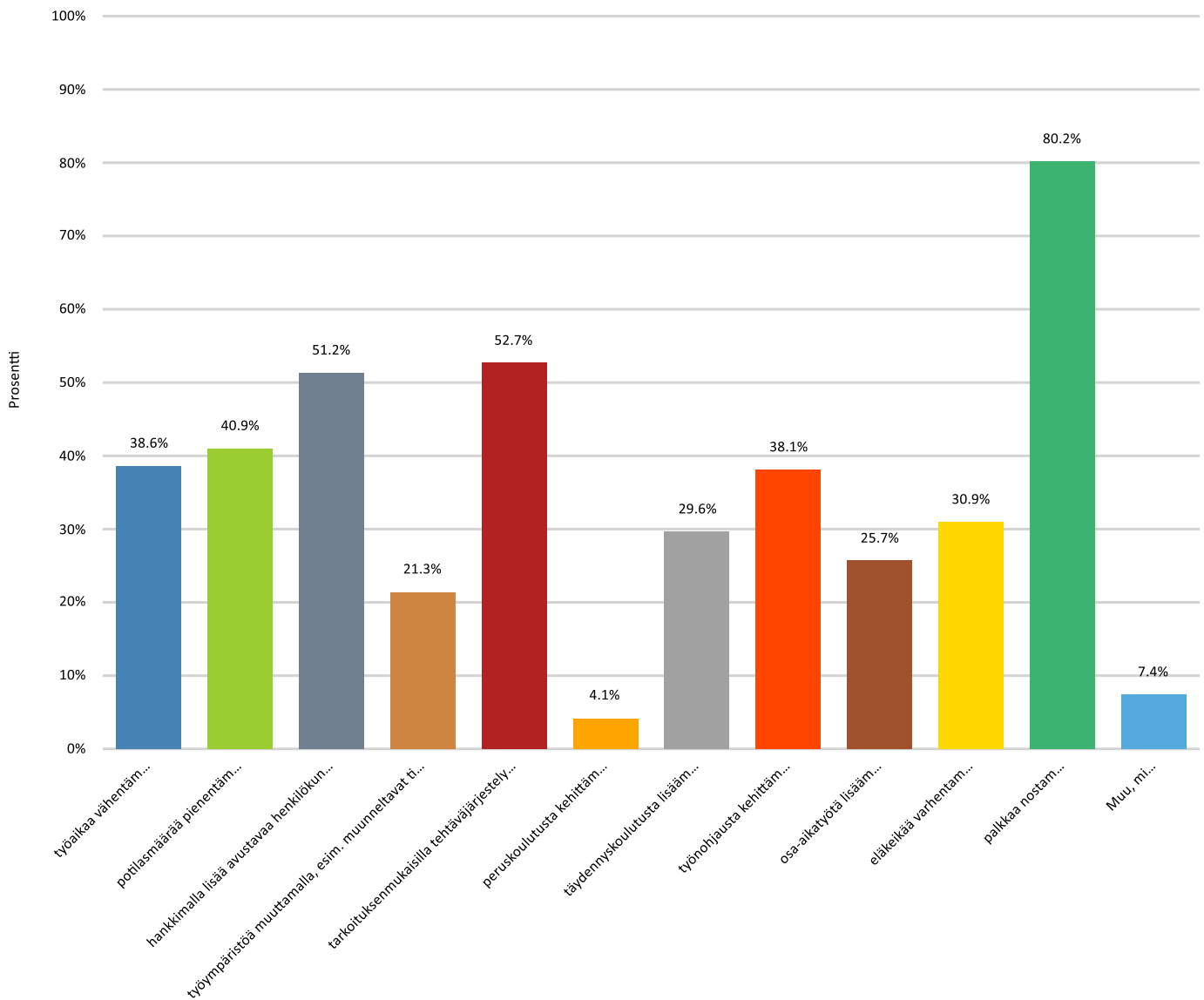
220. matala palkka suhteessa työn vaativuuteen

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	6,9%
jonkin verran	20,0%
melko paljon	21,8%
paljon	51,2%
Muu, mikä?	0,2%
N	3803

221. ei mikään edellä mainituista

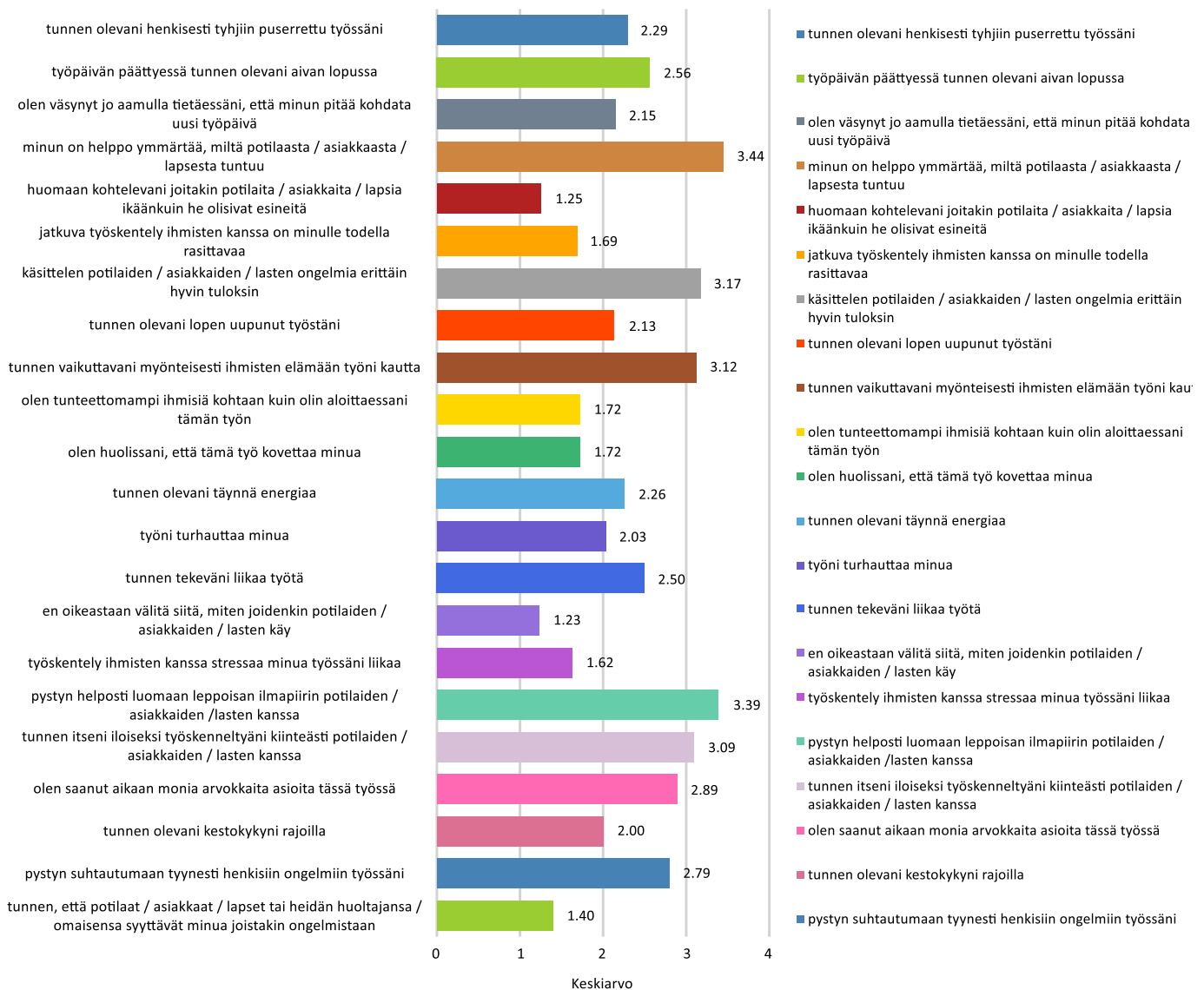
Nimi	Prosentti
ei lainkaan	74,2%
jonkin verran	10,5%
melko paljon	3,2%
paljon	3,0%
Muu, mikä?	9,2%
N	1234

222. Millaisin toimin työssäsi voitaisi mielestäsi parhaiten lievittää työstressiä? Arvioi tätä työyhteisön kannalta, vaikka et itse kokisi työstressiä. Merkitse viisi tärkeintä keinoa.

Nimi	Prosentti
työaikaa vähentämällä	38,6%
potilasmäärää pienentämällä	40,9%
hankkimalla lisää avustavaa henkilökuntaa	51,2%
työympäristöä muuttamalla, esim. muunneltavat tilat	21,3%
tarkoituksenmukaisilla tehtäväjärjestelyillä	52,7%
peruskoulutusta kehittämällä	4,1%
täydennyskoulutusta lisäämällä	29,6%
työnohjausta kehittämällä	38,1%
osa-aikatyötä lisäämällä	25,7%
eläkeikää varhentamalla	30,9%
palkkaa nostamalla	80,2%
Muu, mikä?	7,4%
N	3813

223. Kuinka usein seuraavat väitteet koskevat itseäsi?

Kysymys	Keskiarvo	N
tunnen olevani henkisesti tyhjiin puserrettu työssäni	2,29	382
		0
työpäivän päättyessä tunnen olevani aivan lopussa	2,56	382
		3
olen väsynyt jo aamulla tietäessäni, että minun pitää kohdata uusi työpäivä	2,15	381
		5
minun on helppo ymmärtää, miltä potilaasta / asiakkaasta / lapsesta tuntuu	3,44	377
		2
huomaan kohtelevani joitakin potilaita / asiakkaita / lapsia ikäänkuin he olisivat esineitä	1,25	377
		9
jatkuva työskentely ihmisten kanssa on minulle todella rasittavaa	1,69	379
		7
käsittelen potilaiden / asiakkaiden / lasten ongelmia erittäin hyvin tuloksin	3,17	369
		2
tunnen olevani lopen uupunut työstäni	2,13	380
		6
tunnen vaikuttavani myönteisesti ihmisten elämään työni kautta	3,12	378
		3
olen tunteettomampi ihmisiä kohtaan kuin olin aloittaessani tämän työn	1,72	378
		3
olen huolissani, että tämä työ kovettaa minua	1,72	379
		7
tunnen olevani täynnä energiaa	2,26	379
		6
työni turhauttaa minua	2,03	379
		3
tunnen tekeväni liikaa työtä	2,50	379
		5
en oikeastaan välitä siitä, miten joidenkin potilaiden / asiakkaiden / lasten käy	1,23	375
		8
työskentely ihmisten kanssa stressaa minua työssäni liikaa	1,62	377
		7
pystyn helposti luomaan leppoisan ilmapiirin potilaiden / asiakkaiden /lasten kanssa	3,39	373
		4
tunnen itseni iloiseksi työskenneltyäni kiinteästi potilaiden / asiakkaiden / lasten kanssa	3,09	372
		8
olen saanut aikaan monia arvokkaita asioita tässä työssä	2,89	375
		5
tunnen olevani kestävykseni rajoilla	2,00	377
		7
pystyn suhtautumaan tyyneesti henkisiin ongelmiin työssäni	2,79	372
		7
tunnen, että potilaat / asiakkaat / lapset tai heidän huoltajansa / omaisensa syyttävät minua joistakin ongelmistaan	1,40	374
		5

248. Pelkätkö epäonnistumisia potilaiden / asiakkaiden / lasten hoito- tai hoivatyössä?

Nimi	Prosentti
en yleensä	59,9%
joskus	33,5%
usein	4,8%
lähes aina	0,8%
en tee opetustyötä / en ole työelämässä	1,1%
N	3785

249. Ajatteletko valituksen, kanteen tai syytteen kohteeksi joutumista?

Nimi	Prosentti
en yleensä	70,9%
joskus	25,2%
usein	2,9%
lähes aina	0,5%
en tee opetustyötä / en ole työelämässä	0,5%
N	3806

250. Joudutko työsi takia laiminlyömään läheisiäsi?

Nimi	Prosentti
en	37,5%
melko vähän	41,8%
paljon	20,7%
N	3817

251. Oletko yleisellä tasolla tyytyväinen elämääsi?

Nimi	Prosentti
hyvin tyytyväinen	24,9%
kohtalaisen tyytyväinen	64,7%
melko tyytymätön	9,3%
hyvin tyytymätön	1,1%
N	3821

252. Oletko tietoinen, missä yrityksessä työterveyshuoltosi on?

Nimi	Prosentti
en	0,9%
kyllä	97,6%
en ole varma / en osaa sanoa	1,3%
en ole työelämässä	0,2%
N	3826

253. Oletko käyttänyt työterveyshuollon palveluja kuluneiden 12 kk aikana?

Nimi	Prosentti
kyllä, työterveyshoitajan palveluja	54,0%
kyllä, työterveyslääkärin palveluja	64,1%
kyllä, muun terveydenhuollon ammattihenkilön palveluja (fysioterapia, työpsykologia, työnäön tutkimus tms.)	25,9%
en ole käyttänyt	19,4%
N	3827

254. Jos et ole käyttänyt työterveyshuollon palveluja, niin mikä on siihen syytä?

Nimi	Prosentti
ei ole ollut tarvetta	49,1%
en ole päässyt vastaanotolle minulle sopivana aikana	12,5%
olen hoitanut terveyspalveluni muualla	22,7%
Muu syy, mikä?	15,7%
N	1058

255. Onko joku työterveyshuollon henkilöstöstä, esim. lääkäri, työterveyshoitaja tai työfysioterapeutti käynyt työpaikallasi perehtymässä työoloihisi viimeksi kuluneiden 12 kk aikana?

Nimi	Prosentti
ei	70,7%
kyllä	19,7%
en tiedä	9,5%
en ole työelämässä	0,2%
N	3828